

Uchwała Nr XLVIII/713/2006
Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 29 czerwca 2006 r.

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza na lata 2006-2013.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142 poz.1591 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza na lata 2006-2013, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do uchwały Rady Miejskiej Kalisza Nr XLVIII/713/2006
z dnia 29 czerwca 2006 r.

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza na lata 2006-2013.

Przedłożony Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planowania średniookresowego, uwzględniającym zapisy Strategii Rozwoju Kalisza na lata 2004-2013, Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Programem Ochrony Środowiska dla Kalisza – Miasta na prawach powiatu na lata 2004-2011. Plan Rozwoju Lokalnego zgodny jest z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Przedłożony do zatwierdzenia plan jest istotny z uwagi na zapewnienie realizacji zrównoważonego rozwoju Kalisza i osiągnięcie wzrostu gospodarczego, ułatwia aplikowanie o środki pomocowe z Unii Europejskiej, a także ułatwia racjonalne i długofalowe planowanie wydatków, dzięki przygotowaniu prognoz budżetowych.

Opracowując projekt Planu Rozwoju Lokalnego, jego Autor wykorzystał zestawienie wniosków składanych do budżetu, co umożliwiło wskazanie oczekiwań społecznych.

W planie zwrócono uwagę na zachowanie spójności zapisów z innymi, już istniejącymi dokumentami, a także zidentyfikowanie i uwzględnienie wszystkich najważniejszych celów rozwoju społeczno-gospodarczego. Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem, który będzie ulegał aktualizacjom i modyfikacjom wraz z pojawieniem się nowych potrzeb, a zwłaszcza możliwości pozyskania środków z funduszy europejskich.

**Załącznik
do Uchwały Nr XLVIII/713/2006
Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 29 czerwca 2006 roku**

***PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
MIASTA KALISZA
NA LATA 2006 – 2013***

**Urząd Miejski w Kaliszu
Główny Rynek 20
62-800 Kalisz
tel. (0-62) 765-43-00, 765-44-00
fax. (0-62) 764-20-32
www.kalisz.pl**

Kalisz, kwiecień 2006 r.

Plan Rozwoju Lokalnego powstał przy współpracy firmy

**INWEST
CONSULTING S.A.**

61-706 Poznań

ul.Libelta 1a

tel./fax.: 061/851 86 77

Jacek Mrowicki - Prezes Zarządu, Paweł Śliwiński – Wiceprezes Zarządu

Sąd Rejonowy w Poznaniu – Wydział XXI Gospodarczy KRS, nr KRS 0000028098

Wysokość kapitału zakładowego: 2.500.000,00 PLN

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Podstawy Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza	9
1.1. Wprowadzenie	10
1.2. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza	11
1.3. Metodyka prac	14
Rozdział 2. Charakterystyka obecnej sytuacji społeczno - gospodarczej na obszarze wdrażania planu	17
2.1. Wstęp	18
2.1.1. Ogólna charakterystyka miasta	18
2.1.2. Środowisko przyrodnicze	20
2.1.3. Turystyka	20
2.1.4. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	21
2.2. Analiza stanu obecnego	23
2.2.1. Sytuacja demograficzna miasta	23
2.2.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	24
2.2.3. Gospodarka wodno – ściekowa	31
2.2.4. Infrastruktura drogowa	33
2.2.5. Infrastruktura energetyczna i gazownictwo	36
2.2.6. Infrastruktura telekomunikacyjna	37
2.2.7. Podział gruntów w mieście	37
2.2.8. Rozwój gospodarczy	40
Rozdział 3. Działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno – gospodarczej miasta Kalisza	42
3.1. Kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmacniającej pozycję Kalisza jako lidera w regionie	44
3.2. Poprawa jakości życia w mieście	44
3.3. Wzmacnianie tożsamości miasta	45
3.4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego	45
3.5. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	46
Rozdział 4. Wieloletni Plan Rzeczowy – Realizacja zadań i projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego	48
4.1. Zadania objęte interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza	49
4.2. Karty Zadań realizowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego	55
Rozdział 5. Plan Rozwoju Lokalnego - Powiązanie projektów z celami strategicznymi województwa, Narodowego Planu Rozwoju	

i Zintegrowanego Planu Operacyjnego

Rozwoju Regionalnego **64**

5.1. Metoda powiązania projektów z celami strategicznymi Województwa Wielkopolskiego ZPORR-u i NPR-u 65

5.2. Cele projektów inwestycyjnych przyjętych do Planu Rozwoju Lokalnego 67

Rozdział 6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego **68**

Rozdział 7. Gospodarka finansowa miasta w latach 2001 - 2005 **72**

7.1. Wykonanie budżetów miasta Kalisza w latach 2001 - 2005 73

7.2. Dochody miasta Kalisza w latach 2001 – 2005 76

7.3. Wydatki miasta Kalisza w latach 2001 – 2005 79

7.4. Wynik budżetów miasta Kalisza 81

7.5. Wolne środki miasta Kalisza 82

Rozdział 8. Wieloletni Plan Finansowy **84**

8.1. Wieloletni plan finansowy na lata 2006 - 2013 85

8.2. Rodzaje ryzyka towarzyszącego funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego 91

Rozdział 9. System wdrażania Planu Rozwoju

Lokalnego **94**

9.1. Zdefiniowanie projektu 95

9.2. Przygotowanie projektu 95

9.3. Ocena projektu 96

9.4. Finansowanie/negocjacje dotyczące projektu 96

9.5. Wdrażanie i śledzenie procesu wdrażania projektu 96

9.6. Ewaluacja projektu 96

Rozdział 10. Sposoby monitorowania, oceny

i komunikacji społecznej Planu Rozwoju Lokalnego **98**

10.1. Sposoby monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza 99

10.2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi 99

10.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego 99

Rozdział 11. Podsumowanie **101**

Rozdział 12. Załączniki - Podstawy prawne prac nad

Planem Rozwoju Lokalnego

Miasta Kalisza **104**

Zarządzenie nr 170/2006 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 19 kwietnia 2006 roku w sprawie zmiany składu powołanego Zespołu Koordynacyjnego ds. opracowania Projektu Planu Rozwoju Lokalnego

105

12.1. Pismo Gwardiana do Pana Prezydenta Miasta Kalisza w sprawie planu renowacji kościoła i klasztoru zakonu OO. franciszkanów

106

Skróty i pojęcia używane w opracowaniu

DZ. U.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
MIASTO	Miasto Kalisz
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
NFOŚIGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OBLIGACJE	wierzycielskie papiery wartościowe emitowane przez osoby prawne w celu pozyskania środków pieniężnych dla finansowania określonych celów; obligacje są z reguły papierami wartościowymi na okaziciela, co powoduje, że są instrumentem finansowym w pełni płynnym i łatwo zbywalnym; obligacje jako papiery wartościowe podlegają obrotowi (tzn. mogą być kupowane i sprzedawane)
PLN	polski złoty wprowadzony do obiegu 1 stycznia 1995 roku
PRL	Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza na lata 2006 – 2013
S.A.	spółka akcyjna
SP. Z O.O.	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
WFOŚIGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WPR	Wieloletni Plan Rozwoju – analiza potrzeb i możliwości inwestycyjnych od strony rzeczowej

**ROZDZIAŁ 1. PODSTAWY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA
KALISZA**

1.1.WPROWADZENIE

Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Ustawa o samorządzie gminnym w art. 4 ust. 1 określa zakres działania i zadania gminy. Kalisz jako miasto na prawach powiatu wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 4) polityki prorodzinnej,
- 5) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 6) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 7) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 8) kultury fizycznej i turystyki,
- 9) geodezji, kartografii i katastru,
- 10) gospodarki nieruchomościami,
- 11) administracji architektoniczno - budowlanej,
- 12) gospodarki wodnej,
- 13) ochrony środowiska i przyrody,
- 14) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 17) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 18) ochrony praw konsumenta,
- 19) utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 20) obronności,
- 21) promocji powiatu,
- 22) współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Do zadań publicznych powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży.

Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej miasto może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji. Miasto na wykonanie tych zadań otrzymuje środki finansowe.

Powiązanie tych zadań wymaga starannego planowania. Artykuł 110 (oraz inne) ustawy o finansach publicznych oraz artykuł 18 ustawy o samorządzie gminnym tworzą prawne podstawy wieloletniego planowania finansowego dla samorządu.

1.2.PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA KALISZA

Posiadanie Planu Rozwoju Lokalnego ma istotne znaczenie dla szans realizacji zrównoważonego rozwoju miasta. Ma on priorytetowe znaczenie dla terenów podlegających restrukturyzacji. Kalisz znajduje się w wykazie terenów podlegających restrukturyzacji ze względu na lokalizację i możliwości rozwojowe. Plan Rozwoju Lokalnego jest kolejnym krokiem w kształtowaniu misji strategicznej miasta na konkretne procesy inwestycyjne. Dokument ten jest wynikiem procesu planowania strategicznego w mieście, podczas którego formułowane są długofalowe cele, ich struktura oraz współzależności, a także jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie. Wymaga zatem przygotowania analizy hierarchii potrzeb i planowanych działań zmierzających do ich realizacji z uwzględnieniem sposobów finansowania.

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego stanowi istotną przesłankę pozytywnych, pożądaných zmian, ułatwiając władzy samorządowej podejmowanie decyzji. W jego przygotowaniu uczestniczą przedstawiciele władz lokalnych (prezydent, radni) oraz specjaliści z poszczególnych wydziałów UM. Oznacza to, że w proces wyznaczania celów rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności włączone jest jak najszersze spektrum odbiorców późniejszych działań. Dzięki temu strategia ta pozwala na wyartykułowanie interesów lokalnej społeczności, a konsekwentnie realizowana daje mieszkańcom oraz podmiotom gospodarczym poczucie stabilizacji i zmniejsza niepewność, co do przyszłości w kontekstach zmian lokalnych władz.

Plan Rozwoju Lokalnego jako nakreślenie kierunków wieloletniego rozwoju, pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowanie z funduszy Unii Europejskiej. W praktyce niemożliwe jest bowiem pozyskanie środków finansowych z różnorodnych programów pomocowych Unii Europejskiej bez rzetelnego i jasnego zaprezentowania wizji rozwoju miasta. Głównym celem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który pozwoli wyjść z obszaru problemowego, czyli restrukturyzowanego.

Dodatkowo dokument ten ułatwia tworzenie studium wykonalności dla inwestycji ujętych w programie, a jednocześnie pozwala na łatwiejsze zawieranie porozumień międzygminnych dla wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla racjonalnego i długofalowego zaplanowania wydatków, zwłaszcza na rzecz projektów perspektywicznych miasto Kalisz podjęło działania nad stworzeniem Planu Rozwoju Lokalnego. Proces przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej spowodował standaryzację prac nad Zintegrowanymi Programami Operacyjnymi Rozwoju Regionalnego.

W trakcie prac nad PRL Miasta Kalisza postanowiono uzupełnić prace tak, aby tworzony program był zgodny z wytycznymi projektu Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącego zasad przygotowywania Planów Rozwoju Lokalnego. Wytyczne te są w swej istocie dokładnie zgodne z będącymi w toku pracami.

Podstawami prawnymi podjętych prac są:

- 1) Zarządzenie Nr 410/2004 Prezydenta Miasta Kalisza dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie powołania Zespołu Koordynacyjnego ds. opracowania Programu Rozwoju Lokalnego,
- 2) Strategia Rozwoju Kalisza na lata 2004-2013,
- 3) Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- 4) Budżet Kalisza – miasta na prawach powiatu na rok 2006,
- 5) Projekt – Programu Gospodarczego pn. Wieloletni Program Inwestycyjny Kalisza – miasta na prawach powiatu na lata 2007-2010,
- 6) Uchwała Nr XXI/301/2004 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Kalisza – Miasta na prawach powiatu na lata 2004 – 2011”,
- 7) Uchwała Nr XXII/352/2004 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 23 września 2004 r. w sprawie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Uporządkowanie Systemu Odbioru Ścieków w Kaliszu”,
- 8) Lokalny Program Rewitalizacji Terenów Miejskich dla Miasta Kalisza.

Ponadto korzystano z dokumentów:

- 1) „Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego”, wersja ostateczna zatwierdzona przez Radę Ministrów w dn. 16 marca 2004 r.
- 2) „Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego”, [uzupełnienie programu](#), (załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Dz. U. Nr 200, Poz. 2051).
- 3) „Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 - 2006. Podręcznik procedur wdrażania ZPORR - wersja robocza z 29 września 2004r., Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, styczeń 2004 r.
- 4) „Narodowy Plan Rozwoju”, Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 1206).

- I. „Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006”, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. (Dz. U. Nr 149, poz. 1567).
- II. Projekt „Narodowego Programu rozwoju na lata 2007-2013” publikowany na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

1.3.METODYKA PRAC

Plan Rozwoju Lokalnego został opracowany przy założeniu, że jego sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w mieście.

Etap I – diagnoza stanu obecnego.

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej miasta. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej, w tym w sferze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej,
- gospodarki finansowej miasta oraz inwestycji publicznych.

Przy opracowywaniu diagnozy stanu dokonano również przeglądu dokumentów miasta związanych ze sferą przestrzenną.

Poza danymi pozyskanymi z miasta korzystano również z szeregu opracowań i publikacji statystycznych, w tym roczników województwa oraz wydawnictwa ze spisu rolnego oraz spisu powszechnego z roku 2003.

Etap I opracowano głównie na podstawie Strategii Rozwoju Kalisza na lata 2004-2013.

Etap II – dyskusja na temat głównych problemów miasta oraz sposobów ich rozwiązania.

W ramach etapu II skorzystano z wcześniej przygotowanych efektów konsultacji i współpracy najważniejszych środowisk społecznych oraz gospodarczych z terenu miasta w kwestii głównych lokalnych problemów rozwojowych. Efektem tych działań był uchwalony w 2004 roku Wieloletni Program Inwestycyjny, a także obecnie przygotowany Program Gospodarczy pn. Wieloletni Program Inwestycyjny Kalisza – miasta na prawach powiatu na lata 2007-2010 który jest bezpośrednio powiązany z PRL.

Do programu zostały wykorzystane wnioski składane na etapie tworzenia kolejnych budżetów przez radnych, zarządy osiedli, kierowników miejskich jednostek organizacyjnych, wydziały Urzędu Miejskiego, a także indywidualnych mieszkańcy Kalisza.

Przyjmując zadania do ujęcia w Programie Rozwoju Lokalnego brano pod uwagę główne problemy rozwojowe danego obszaru miasta z uwzględnieniem priorytetów rozwojowych tj. rynek pracy (bezrobocie), bezpieczeństwo publiczne itp.

Na podstawie otrzymanych wniosków inwestycyjnych Zespół przygotowujący WPI przygotował syntezę problemów oraz listę najważniejszych przedsięwzięć służących ich rozwiązaniu.

Etap III – zarys projektu Planu Rozwoju Lokalnego - robocza wersja dokumentu.

Zespół opracowujący Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisz przygotował zarysy dokumentów obejmujący diagnozę stanu, obszary strategiczne, cele strategiczne, cele operacyjne, działania oraz zadania priorytetowe.

W kolejnym kroku część zadań priorytetowych została umieszczona w projekcie Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisz jako przewidziane do realizacji w latach 2006 - 2013.

Etap IV – opiniowanie dokumentów oraz uchwalenie Planu Rozwoju Lokalnego przez Radę Miasta w Kaliszu.

Zadania objęte zakresem interwencji planu są odbiciem preferencji społecznych wyrażonych w procesie wnioskowania, podobnie jak zadania o znacznym stopniu przygotowania (poniesione nakłady na przygotowanie dokumentacji) do objęcia interwencją planu.

Projekt planu podlega opiniowaniu przez Komisje Rady Miejskiej w Kaliszu, a następnie podejmowana jest decyzja o umieszczeniu uchwały w sprawie przyjęcia tego dokumentu w porządku obrad Sesji Rady Miejskiej w Kaliszu.

Podsumowując, przebieg prac był następujący:

1. Stworzenie Planu Rozwoju Lokalnego (PRL).
  - a. Przygotowanie danych przez służby finansowe Urzędu Miejskiego.
    - I. Dane historyczne.
    - II. Prognozy.
  - b. Weryfikacja danych.
  - c. Stworzenie projekcji możliwości finansowych Miasta na okres obowiązywania Planu Rozwoju Lokalnego.
  - d. Analiza możliwości finansowych Miasta przez służby finansowe Miasta z udziałem konsultantów.
2. Stworzenie Planu Rozwoju Lokalnego (PRL).
  - a. Zebranie wniosków inwestycyjnych.
  - b. Opracowanie wniosków przez Urząd Miejski w Kaliszu.
  - c. Powiązanie projektów z celami strategicznymi miasta.
  - d. Ocena wniosków zgodnie z przyjętymi kryteriami.

3. Harmonizacja możliwości finansowych z potrzebami inwestycyjnymi - stworzenie wariantów Planu Rozwoju Lokalnego.
4. Prezentacja i ocena wariantów Planu Rozwoju Lokalnego.
5. Wybór wariantu.
6. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Miejskiej projektu Planu Rozwoju Lokalnego.

**ROZDZIAŁ 2.CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI
SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ NA OBSZARZE WDRAŻANIA
PLANU**

2.1. WSTĘP

2.1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Kalisz usytuowany jest w centralno – zachodniej Polsce, w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego - sąsiaduje z powiatem kaliskim, ostrowskim oraz pleszewskim. Miasto położone jest na skrzyżowaniu dróg północ-południe i wschód-zachód oraz na jednym z głównych szlaków kolejowych z zachodu Europy na wschód. Powierzchnia miasta wynosi ok. 70 km². Ludność miasta na koniec 2005 roku wynosiła 108.317 mieszkańców - w tym 57 983 kobiet oraz 50.334 mężczyzn. W latach 1975 - 1998 miasto Kalisz było siedzibą województwa kaliskiego. Obecnie będąc miastem na prawach powiatu, Kalisz jest ważnym ośrodkiem administracyjnym, zlokalizowanym między dużymi miastami kraju (Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią).

Miasto Kalisz jest jednym z czterech miast na prawach powiatu województwa wielkopolskiego. Z dniem 1 stycznia 2000 roku w granice administracyjne miasta włączono sołectwa Dobrzec, Sulisławice i Sulisławice Kolonia.

Kalisz utrzymuje bliźniacze i partnerskie kontakty z miastami: Hautmont - Francja, Heerhugowaard – Holandia, Erfurt, Hamm – Niemcy, Kamieniec Podolski – Ukraina, Preston, Southampton - Wielka Brytania, Adria – Włochy, Martin – Słowacja, Tongeren, La Louviere – Belgia.

Mapa 1. Usytuowanie Miasta Kalisz w Polsce

2.1.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną wg J. Kondrackiego obszar powiatu leży w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Nizin Środkowopolskich w makroregionie – Nizina Południowowielkopolska. Miasto Kalisz położone jest na obszarze Wysoczyzny Kaliskiej wchodzącej w skład Niziny Południowowielkopolskiej.

Jak już wcześniej wspomniano Kalisz leży w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej, która wchodzi w skład Niziny Południowowielkopolskiej. Obszar ten charakteryzuje się łagodnym klimatem. Średnia roczna temperatura dla miasta Kalisza wynosi 8,4°C. Zima w Kaliszu jest przeciętna, zaś lato jest zdecydowanie cieplejsze niż w pozostałych rejonach kraju. Roczna suma opadów wynosi 507 mm i jest to jeden z niższych wskaźników w kraju. Średnie nasłonecznienie wynosi 1 641 godzin rocznie.

2.1.3. TURYSTYKA

Kalisz posiada zasoby mogące stać się podstawą dla rozwoju turystyki. W granicach administracyjnych miasta istnieją obszary prawnie chronione (4,7 ha – to rezerваты przyrody). W mieście zlokalizowanych jest 48 pomników przyrody. Około 0,7% ogólnej powierzchni miasta zajmują lasy. Samo miasto Kalisz nie pełni funkcji miejsca wypoczynku, organizowanego w oparciu o walory naturalne. Jego zaletą jest raczej potencjał i walory antropogeniczne. Niewątpliwie niepowtarzalność Kalisza tkwi w jego XVIII-wiecznej historii, udokumentowanej w zapisie Klaudiusza Ptolemeusza – *Wstęp do geografii* z II wieku naszej ery, co czyni Kalisz najstarszym miastem w Polsce położonym na Szlaku Bursztynowym łączącym Adriatyk z Bałtykiem.

Na terenie miasta zidentyfikować można wiele cennych zabytków, m.in.:

- Rezerwat Archeologiczny na Zawodziu, stanowiący ogniwo wczesnośredniowiecznej historii miasta;
- zachowany został średniowieczny układ urbanistyczny miasta lokacyjnego (w tym rynek);
- fragmenty murów miejskich z XIII w. – zachowało się 9 fragmentów murów miejskich wraz z jedną basztą („Dorotką”);
- Ratusz oraz wieża ratuszowa z tarasem widokowym na panoramę Kalisza – obecnie również siedziba władz miasta;
- liczne zabytki sakralne.

Niewątpliwie bogactwo zabytków w Kaliszu – najstarszym mieście w Polsce - głównie sztuki sakralnej, stanowi bardzo dobre zaplecze edukacyjne przede wszystkim dla młodzieży. Oferta dla turystyki edukacyjnej powinna być w pierwszym rzędzie skierowana do młodzieży szkolnej z regionu kaliskiego, a następnie do społeczności całego województwa wielkopolskiego oraz w

wymiarze europejskim, związana z promocją dorobku kulturowego miast oraz miejscowości w Polsce i Europie Środkowej w zakresie prowadzenia spójnej popularyzacji i wymiany dóbr oraz idei na Szlaku Bursztynowym kierowana do społeczeństw Europy i Świata. W Kaliszu można mówić o turystyce pielgrzymkowej, która rozwija się w związku z położeniem miasta na trasach pielgrzymkowych. Turystyka pielgrzymkowa rozwija się nie tylko ze względu na położenie na trasach pielgrzymkowych, ale również dzięki temu, że w mieście są dwa ważne sanktuaria: Sanktuarium św. Józefa (Bazylika Wniebowzięcia NMP) – jedno z pięciu Sanktuariów tego świętego na świecie, Sanktuarium Serca Jezusa Miłosiernego (pobernardyński kościół Nawiedzenia NMP) - w 1998 erygowano tu pierwsze w świecie Sanktuarium Serca Jezusa Miłosiernego.

2.1.4. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Obszar Wysoczyzny Kaliskiej charakteryzuje się równomierną rzeźbą. Na Wysoczyźnie Kaliskiej można wyróżnić część morenową falistą o deniwelacjach od 3 m do 10 m i część morenową płaską o deniwelacjach od 3 m do 5 m. Obszar wysoczyzny rozcięty jest od południowego wschodu ku północnemu zachodowi doliną rzeki Swędrni.

Do głównych surowców mineralnych można zaliczyć ropy plioceńskie. Iły te, wykorzystywane są w przemyśle ceramiki budowlanej. Oprócz tego na terenie Miasta Kalisza występują plejstoceńskie piaski wodno-lodowcowe. W 1999 roku Wielkopolski Urząd Wojewódzki przyznał Kaliszowi koncesję na poszukiwanie, rozpoznawanie, a także wydobycie złóż ropy naftowej.

Udokumentowane na obszarze województwa wielkopolskiego zasoby eksploatacyjne wód podziemnych wynoszą ogółem 2 386,8m³/h, w tym z utworów czwartorzędowych udokumentowano 710,7m³/h, trzeciorzędowych 918,6m³/h, a kredowych 757,5m³/h.

Na terenie Miasta Kalisz występują następujące poziomy wodonośne: kredowo-jurajski, trzeciorzędowy, czwartorzędowy. Duży udział w wodach powierzchniowych mają przepływające przez Miasto Kalisz rzeki – Proсна oraz Swędrnia.

Kalisz położony jest nad rzeką Proszą – lewobrzeżnym, najbardziej zasobnym w wodę dopływem Warty. Na terenie Kalisza swoje ujścia mają także cztery dopływy Proсны: Pokrzywnica i Swędrnia (prawostronne) oraz Piwonka i Krępica (lewostronne). Na Pokrzywnicy, w pobliżu miasta, został zbudowany zbiornik retencyjny w miejscowości Szałe.

Jedynie Proсна posiada średni przepływ przekraczający 1 m³/s, natomiast pozostałe rzeki charakteryzują się bardzo niskimi przepływami (od 0,2 do 0,5 m³/s). Jest to szczególnie istotne, gdyż rzeki te są jednocześnie znacznie zanieczyszczone.

Wody podziemne ujmowane są z piaszczysto-żwirowych warstw okresu czwartorzędowego, trzeciorzędowego, kredowego i w mniejszym stopniu z utworów starszych. Wodonośne warstwy czwartorzędowe występują w formie charakterystycznych struktur dolinnych, pradolinnych,

sandrowych i dolin kopalnych. Niektóre z nich zaliczone zostały do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Wodonośne piaski trzeciorzędowe charakteryzują się rozprzestrzenieniem regionalnym i zalegają w obrębie geologicznej struktury zwanej Basenem Wielkopolskim. W otworach ujmujących wody niskiej jakości, z płytszych warstw wodonośnych, widoczny jest wpływ czynników antropogenicznych. Spowodowane to jest brakiem uregulowanej gospodarki ściekowej i niekorzystnym oddziaływaniem rolnictwa.

Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest przede wszystkim:

- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących),
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo – gospodarcze, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej.

Do zanieczyszczeń punktowych, stwarzających bardzo poważne zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych, należą głównie: bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych (na nieskanalizowanych obszarach), zrzuty ścieków z obszarów przemysłowych a także zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nieodpowiadających warunkom pozwolenia wodnoprawnego).

Kalisz posiada przewagę gleb pochodzenia mineralnego, zaliczanych do klas IVa i IVb, nie mniej udział gleb II i III klasy bonitacyjnej jest znaczny i wynosi 26,7% użytków rolnych. Najlepsze gleby występują na osiedlach: Winiary, Dobrzec, Szczypiorno, Kolonia Majków, Tyniec w rejonie Świętni oraz Chmielnik.

Ochrona terenów zieleni jest obowiązkiem gmin, które podejmują działania w kierunku rozwoju tych terenów. Rygorom ochronnym poddane są parki, zadrzewienia itp. Tworzenie nowych założeń parkowych oraz kształtowanie miejskiej zieleni urządzonej wpłynie na poprawę ich struktury przyrodniczej.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92 poz. 880) szczegółowy rejestr tzw. małych form ochrony przyrody, obejmujących pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, prowadzony jest przez wojewodę. Obszar Kalisza i okolic nie wyróżnia się szczególną różnorodnością przyrodniczą ani zasobnością szaty roślinnej. W granicach administracyjnych miasta istnieją obszary prawnie chronione (4,7 ha – to rezerwaty przyrody). W mieście zlokalizowanych jest 48 pomników przyrody. Około 0,7% ogólnej powierzchni miasta zajmują lasy. Dominującym ogniwem drzewostanu są siedliska borowe, gdzie gatunkiem najczęściej występującym jest sosna, zajmująca 92,2 % powierzchni lasu. Okolice Kalisza posiadają liczne walory, mogące być bazą

dla rozwoju turystyki rekreacyjnej i wypoczynkowej, w tym przede wszystkim turystyki weekendowej. Do atrakcji turystycznych okolic Kalisza, zaliczyć należy m.in.: liczne kompleksy leśne z unikalnymi drzewostanami jodły i okazałe odmiany paproci „Długosza królewskiego”. Idąc wytyczonym pieszym szlakiem (Pólko, Rożdżały, Winiary) zobaczyć można 714 gatunków roślin, w tym 19 chronionych.

2.2. ANALIZA STANU OBECNEGO

2.2.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA MIASTA

Miasto Kalisz zajmuje powierzchnię ok. 70 km², którą w 2005 roku zamieszkiwało 108 317 mieszkańców.

W latach 1996-1999 populacja Kalisza systematycznie malała. W wyniku przyłączenia 3 sołectw (Dobrzec, Sulisławice i Sulisławice Kolonia), w roku 2000, liczba ludności nieznacznie wzrosła – 1% w latach 2000-2003.

Tabela 1. Powierzchnia i liczba ludności Kalisza (stan na 31.12.2005 r.)

powierzchnia	liczba ludności			
	kobiety	mężczyźni	ogółem	gęstość zaludnienia os/km ²
70 km ²	57 983	50 334	108 317	1 554,1

Źródło: UM w Kaliszu USC

Populacja Kalisza starzeje się – liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach 2001-2005 wzrosła o prawie 1,2%, w wieku produkcyjnym o ponad 2,6%, zaś liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zmalała aż o 5,9%. Kalisz jest powiatem w podregionie kaliskim, w którym od ponad 7 lat przyrost demograficzny jest nieznacznie ujemny – 0,13% w roku 2005.

Tabela 2. Struktura ludności Kalisza w latach 2001 - 2005

Rok	Ogółem	Ogółem		Wiek		
		mężczyźni	kobiety	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
2001	107 673	50 375	57 298	22 707	68 447	16 519
2002	109 385	51 280	58 105	21 915	70 311	17 159
2003	109 039	51 122	57 917	21 179	70 473	17 387
2004	108.459	50.460	57.999	21 964	69 891	16 604

2005	108 317	50 334	57983	21 373	70 228	16 716
------	---------	--------	-------	--------	--------	--------

Źródło: Urząd Miejski w Kaliszu USC

Na podstawie danych zawartych w tabeli można zauważyć następujące zmiany w strukturze demograficznej miasta:

- liczba mieszkańców miasta na przestrzeni ostatnich lat wykazuje raczej tendencję malejącą,
- następuje systematyczne starzenie społeczeństwa;

2.2.2. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

2.2.2.1 Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań w mieście Kalisz w latach 2001 - 2005 wykazuje tendencję wzrostową (tabela 3). Liczba mieszkań stanowiących własność miasta maleje (o 190 mniej mieszkań w roku 2004 w porównaniu z rokiem 2001). Przeciętna powierzchnia użytkowa ogółem na 1 mieszkanie wyniosła 61 m².

Tabela 3. Gospodarka mieszkaniowa w mieście Kalisz w latach 2001 - 2005

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
Zasoby mieszkaniowe ogółem	36 936	36 661	36 638	38 225	38 532
Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność lub współwłasność miasta	7 363	7 432	7 234	7 173	7 073

Źródło: Bank Danych Regionalnych i Urząd Miejski w Kaliszu WSSM

2.2.2.2 Edukacja

W zakresie szkolnictwa podstawowego liczba szkół podstawowych zwiększyła się, w stosunku do roku 1999 i obecnie jest ich 23. Obserwujemy natomiast stały spadek liczby nauczycieli zatrudnionych na pełnym etacie. W okresie tym liczba uczniów zmniejszyła się o prawie 20%, z 9,7 tys. do 7,6 tys. Liczba uczniów przypadająca na nauczyciela w kaliskich szkołach podstawowych kształtowała się w 2005 r. na poziomie 16 uczniów, przy wielkości tego wskaźnika dla województwa 15. W 1999 roku na jednego nauczyciela przypadało w szkołach podstawowych 15 uczniów, a w 2002 wskaźnik ten kształtował się już na poziomie 17 uczniów na nauczyciela.

Ilość szkół gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży zwiększyła się z 10 w 1999 do 14 w 2005 r, w tym 3 gimnazja o charakterze specjalnym. W gimnazjach na jednego nauczyciela przypadało początkowo 40,8 ucznia. Jednak przez okres 4 lat sytuacja zdecydowanie się poprawiła i wartość tego wskaźnika wynosiła w 2002 r. - 19,1.

W 2005 roku na terenie Kalisza funkcjonowało 5 liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto, 2 licea ogólnokształcące prowadzone przez inne podmioty oraz 2 licea ogólnokształcące

dla dorosłych. Ponadto istnieją także szkoły ponadgimnazjalne o charakterze zawodowym – 6 liceów profilowanych i 17 techników.

Duże znaczenie dla rozwoju lokalnego rynku pracy posiada rozwijający się dynamicznie potencjał akademicki miasta. W Kaliszu działają 5 szkół wyższych: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Wyższe Seminarium Duchowne, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UAM w Poznaniu, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu – ośrodek zamiejscowy w Kaliszu oraz Politechnika Poznańska – ośrodek zamiejscowy w Kaliszu. Uczelnie te kształtują nowe możliwości edukacji, zarówno pod kątem potrzeb rynku pracy, jak i rozwoju systemów kształcenia ustawicznego.

Potencjał akademicki Kalisza jest jednym z zasobniejszych w Polsce wśród miast tej wielkości i rangi. Zróżnicowana oferta dydaktyczna stanowi dobry prognostyk dla przyszłego rozwoju lokalnego rynku pracy. Jednakże zastrzeżenia może budzić fakt, iż oferta edukacyjna uczelni, działających w Kaliszu jest stosunkowo mało dostosowana do potrzeb rynku pracy. Oferta ta jest sukcesywnie rozszerzana i dostosowywana zarówno do potrzeb rynku jak i oczekiwań przyszłych studentów.

2.2.2.3 Kultura i sport

Filar kaliskiej kultury tworzy osiem placówek o charakterze miejskim i regionalnym. Aktualnie miasto jest organem założycielskim dla pięciu różnego typu podmiotów:

- Biura Wystaw Artystycznych,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka,
- Filharmonii Kaliskiej,
- Miejskiego Ośrodka Kultury,
- Ośrodka Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień”.

Kolejne trzy podmioty podlegają samorządowi województwa wielkopolskiego:

- Centrum Kultury i Sztuki,
- Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej,
- Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego.

Kalisz odgrywa znaczącą rolę w kulturalnym krajobrazie Wielkopolski, szczególnie w południowej jej części. W ostatnich latach, zauważalny jest wzrost aktywności lokalnych środowisk kultury. Wśród 35 aktywnie działających ośrodków kultury na terenie miasta do najprężniejszych należą: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Polskie Towarzystwo Historyczne, Kaliskie Towarzystwo Muzyczne i Towarzystwo Miłośników Kalisza. Mimo szeregu niekorzystnych zjawisk społeczno-ekonomicznych, które bezpośrednio lub pośrednio dotknęły również kultury kaliskiej, lokalne instytucje kultury, stowarzyszenia społeczno-kulturalne i indywidualni twórcy kontynuując najlepsze oraz sięgając po nowe sposoby upowszechniania i promocji kultury, przyczynili się do tego, że ma ona dobre perspektywy na przyszłość.

Do najważniejszych obiektów sportowo rekreacyjnych Kalisza zaliczyć należy:

- Obiekty sportowo-rekreacyjne Ośrodka Sportu, Rehabilitacji i Rekreacji w Kaliszu ul. Łódzka 19-29.
- Ośrodek wypoczynkowy OSRiR w miejscowości Szałe (5 km od Kalisza).
- Ośrodek Sportu i Rekreacji „Delfin” w Kaliszu ul. H. Sawickiej 20 A – pływalnia kryta w wymiarach 12.5X25 m.
- Stadion Miejski w Kaliszu ul. Wał Matejki 2-4 z nowoczesnym budynkiem zaplecza socjalnego, z trybunami krytymi dla 500 widzów oraz torem kolarskim betonowym o dł. 500 m.
- Obiekt sportowo-rekreacyjny „Majków” w skład którego wchodzi: boisko piłkarskie, kort tenisowy o nawierzchni tartanowej, boisko do gier zespołowych o nawierzchni asfaltowej, tor saneczkowy, ścieżka zdrowia.
- Park Przyjaźni w Kaliszu - stanowiący miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców.
- Przystań wodna Kaliskiego Towarzystwa Wioślarskiego nad rzeką Prosną, w skład której wchodzi: budynek zaplecza socjalnego, sala treningowa wraz z hangarami na sprzęt pływający oraz pomosty.
- Ponad 200-letni Park Miejski.

Na terenie Kalisza działają 62 stowarzyszenia kultury fizycznej, w tym 28 uczniowskich klubów sportowych oraz 11 związków sportowych. Szkoleniom sportowym w kaliskich klubach objętych jest 3 900 zawodników w dyscyplinach indywidualnych i w grach zespołowych. Zajęcia sportowe prowadzi 72 trenerów, instruktorów i nauczycieli wychowania fizycznego. Do najpopularniejszych dyscyplin sportu uprawianych w kaliskich klubach należą: piłka siatkowa kobiet, piłka nożna, kolarstwo szosowe, torowe, MTB, wioślarstwo, kajakarstwo, lekkoatletyka, strzelectwo sportowe, żeglarstwo, triathlon, pływanie, boks, karate, szachy.

2.2.2.4 Zdrowie

W zakresie ochrony zdrowia, mieszkańcy Kalisza w 2005 roku mieli dostęp do szerokiego wachlarza rozmaitych usług medycznych. W mieście funkcjonowało 55 przychodni i dwa szpitale: Szpital Zespolony im. L. Perzyny i Wojewódzki Szpital Matki i Dziecka (które zostały z dniem 1 stycznia 2006 r. połączone), posiadające łącznie 1067 łóżek. Ponadto mieszkańcy korzystają z usług Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy koło Kalisza.

Liczba lekarzy, w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców, była wyraźnie większa w Kaliszu niż średnio w województwie (odpowiednio 29,7 i 19,8). Podobną sytuację obserwujemy w przypadku liczby stomatologów w Kaliszu: 2,3 stomatologów na 10 tys. mieszkańców zaś w województwie tylko 1,7.

Tabela 4. Służba zdrowia w mieście - wybrane wartości

Służba zdrowia	Lata			
	2002	2003	2004	2005
Szpitala ogólne - liczba ogółem	2	2	2	2
Łóżka rzeczywiste ogółem	1008	1035	1035	1067
Leczeni bez ruchu międzyoddziałowego	31 481	31 718	35 902	39 562
Osobodni leczenia	257 442	238 359	223 081	260 907
Przychodnie ogółem	29	53	55	55
Przychodnie publiczne	2	0	0	0
Przychodnie niepubliczne	27	53	55	55
Apteki	32	37	40	48

Źródło: GUS i WSSM

2.2.2.5 Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 pkt. 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, Miasto Kalisz ma obowiązek do zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania miejskiego magazynu przeciwpowodziowego.

Według danych przekazanych przez Komendanta Miejskiego Policji w Kaliszu w 2004 roku było zatrudnionych 377 funkcjonariuszy i 113 pracowników cywilnych. W stosunku do 1999 roku liczba ich zmniejszyła się odpowiednio o ok. 1/5 i o 1/4.

W 2005 roku liczba przestępstw popełnionych, na terenie miasta wyniosła 5436 i w stosunku do 1999 wzrosła o prawie 2/3. Wskaźnik liczby przestępstw na 10 tysięcy mieszkańców kształtował się na poziomie 443,5 w 2000 r., 506,3 w 2001 r. i 524,9 w 2002 roku. Dla województwa wartości tego wskaźnika wynosiły odpowiednio 305,0, 346,7, 351,2, i były znacznie korzystniejsze. Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli w ostatnim czasie następuje nieznaczna poprawa, a zatem powoli odwraca się niekorzystna tendencja występująca do roku 2003.

Tabela 5. Przestępstwa i wykroczenia według rodzajów

Przestępstwa i wykroczenia	Lata		
	2003	2004	2005
Przestępstwa stwierdzone - ogółem	5732	5 611	5 436
- przestępstwa przeciwko mieniu	3630	3783	3647
w tym m.in.:			
* kradzieże z włamaniem	1214	1631	1394
* kradzieże cudzej rzeczy	1057	1082	1048

- w tym kradzieże samochodów	139	103	147
- przestępstwa o charakterze kryminalnym	4372	4463	4065
w tym m.in.:			
* przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	137	93	126
* bójki i pobicia	39	13	20
* rozboje i wymuszenia rozbójnicze	124	139	189
* przestępstwa dot. narkomanii	457	201	202
- przestępstwa gospodarcze	788	465	410

Źródło: dane KM Policji

2.2.2.6 Grupy społeczne wymagające wsparcia

Grupy społeczne w mieście wymagające wsparcia to:

- o bezrobotni,
- o niepełnosprawni,
- o rodziny niepełne,
- o rodziny z problemem alkoholowym,
- o osoby uzależnione
- o osoby opuszczające zakłady karne,
- o osoby żyjące w ubóstwie,
- o bezdomni,
- o sieroty.

W mieście funkcjonują obecnie następujące instytucje pomocy społecznej, których zadaniem jest pomoc w/w osobom:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Dom Pomocy Społecznej (180 miejsc);
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej (110 miejsc);
- Centrum Interwencji Kryzysowej, w skład którego wchodzi: schronisko dla ofiar przemocy (liczba miejsc 29) i schronisko dla osób znajdujących się w sytuacjach, wywierających negatywny wpływ na psychikę człowieka i jego rozwój w wyniku zdarzenia losowego (liczba miejsc 9) i mieszkania chronione (liczba miejsc 12);
- Dom Dziecka, który jest placówką opiekuńczo-wychowawczą zapewniającą doraźną i całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej (liczba miejsc: 46);
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”, przeznaczony dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych upośledzonych umysłowo (liczba miejsc: 50).

Pomoc społeczna udzielana jest w formie świadczeń niepieniężnych i w formie świadczeń pieniężnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i sytuacji osób wymagających pomocy.

Ponadto w Kaliszu działają organizacje i stowarzyszenia wspierające i pomagające osobom bezdomnym, niepełnosprawnym, uzależnionym, dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych, itp. Na terenie miasta funkcjonują dwa Warsztaty Terapii zajęciowej dla 65 osób niepełnosprawnych. Warsztaty prowadzone są przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” oraz Zgromadzenie Małe Dzieło Bożej Opatrzności „Orioniści”. Osoby uzależnione mogą liczyć na wsparcie i pomoc w dwóch Klubach Abstynenckich: Abstynenckim Klubie Wzajemnej Pomocy „jantar” i Abstynenckim Klubie „Zdrowie i Trzeźwość” oraz Świetlicy Abstynenckiej prowadzonej przez Charytatywne Stowarzyszenie „Życie”.

Dzieci z rodzin alkoholowych mogą uczestniczyć w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych, uczęszcza tam ponad 250 dzieci. Są one objęte programem socjoterapeutycznym i dożywianiem. Ponadto dzieci z rodzin alkoholowych (uczestniczące w zajęciach świetlic) miały możliwość uczestniczenia latem na obozach profilaktyczno-terapeutycznych: w roku 2003 – 504 osoby, a w roku 2004 – 615 osób, co w stosunku do 1999 roku stanowiło wzrost o ponad połowę.

Osoby bezdomne mogą uzyskać pomoc i schronienie w Schronisku prowadzonym przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, które dysponuje 40 miejscami noclegowymi, w noclegowni dla mężczyzn prowadzonej przez PCK (liczba miejsc 33) i w hotelu przy Ośrodku Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (15 miejsc). Ponadto dzięki współpracy z Bankiem Chleba, MOPS i Caritasem Diecezji Kaliskiej bezdomni przebywający w schronisku czy noclegowni dostają wyżywienie, odzież, środki czystości. Zadbano również o pomoc terapeutyczną, socjalną i psychologiczną dla tych osób, która ma na celu wsparcie w wychodzeniu z uzależnień, bezrobocia i bezdomności.

2.2.2.7 Rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy, nie tylko w Kaliszu, ale również w całej Polsce, w ostatnich latach ulegała pogarszaniu, a od dwóch lat obserwuje się powolną poprawę sytuacji. Głównych przyczyn tego stanu rzeczy upatruje się przede wszystkim w transformacji gospodarczej, ale także w zmianach na rynku światowym, niskim poziomie konkurencyjności polskich produktów, rosnących obciążeniach finansowych. Dochodzi jeszcze do tego stosunkowo niski poziom wykształcenia oraz niedostosowanie struktury wykształcenia do potrzeb rynku pracy.

Sytuacja na rynku pracy w Kaliszu jest odzwierciedleniem sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań współczynnik zatrudnienia (udział osób pracujących w liczbie ludności ogółem oraz danej grupy) wyniósł w 2002 roku 42,8% (dla województwa jego wartość kształtowała się na poziomie 46,3%).

Systematycznie w mieście spadała liczba pracujących, zarówno kobiet, jak i mężczyzn. W porównaniu z rokiem 1999, w 2002 roku zatrudnienie ogółem zmniejszyło się w Kaliszu o ponad

21%. Udział pracujących kobiet w ogólnej liczbie pracujących od roku 1999 do 2002 utrzymywał się na stosunkowo stałym poziomie (w roku 1999 – 49,2%, 2000 – 48,5%, 2001 – 48,7%, 2002 – 49,1%).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na koniec grudnia 2004 roku w Kaliszu zarejestrowanych było 7 146 bezrobotnych, w tym 3 864 kobiet, a na koniec roku 2005 wielkości te spadły do poziomu 6174 bezrobotnych, z czego 3411 kobiet.

Stopa bezrobocia wyniosła na koniec 2005 r (według szacunków PUP) 12,8%, w 2004 w 14,9%, w roku 2003 wynosiła 16,2% co oznacza jej wzrost w porównaniu z rokiem 2001 - 15,7% i rokiem 1999 kiedy kształtowała się na poziomie 10,8% (dla porównania w Koninie 18,4%, Lesznie 14,8% i w całym województwie wielkopolskim 15,9%). Głównym źródłem wzrostu bezrobocia było nasilenie zwolnień grupowych spowodowanych upadłością firm lub restrukturyzacjami zatrudnienia po okresie ochronnym (ustalonym przy ich prywatyzacji).

Tabela 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Kaliszu w latach 1999 - 2005

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stopa bezrobocia	10,8%	13,0%	15,7%	16,0%	16,2%	14,7%	12,8%

Źródło: PUP w Kaliszu

Odnotowano spadek liczby bezrobotnych ogółem wśród absolwentów (z 445 w 2000 r. do 369 w 2002 r. i 348 osób w roku 2003), jednakże niekoniecznie musi to oznaczać poprawę na rynku pracy dla tej grupy bezrobotnych, a raczej są to zmiany związane z przejściem wyżu demograficznego oraz wydłużeniem okresu nauczania, na co wskazuje wyraźnie wzrost liczby bezrobotnych wśród absolwentów szkół wyższych (z 170 w roku 1999 do 473 osób w roku 2004). Sytuacja ta jest jednak korzystniejsza niż w roku 2000, ponieważ choć wzrasta liczba bezrobotnych absolwentów szkół wyższych, to mają oni jednak większe szanse na podjęcie pracy w przyszłości niż ludzie o niższym wykształceniu. Wpływ na ogólną sytuację na rynku pracy ma również fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej gdzie znajdują zatrudnienie także mieszkańcy Kalisza (Irlandia i Wielka Brytania).

Tabela 7. Liczba bezrobotnych w podziale na wykształcenie w porównaniu lat 1999 i 2005

Liczba bezrobotnych absolwentów z wykształceniem:	1999	2002	2004	2005
Wyższym ogółem	170	405	473	484
Średnim zawodowym	1 570	1908	1 662	1 465
Średnim ogólnym	511	568	580	490
Zasadniczym zawodowym	1 944	2518	2 054	1 723
podstawowym	2 036	2638	2 377	2 012

Źródło: PUP w Kaliszu

Wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych powoduje negatywne skutki społeczne i ekonomiczne. Stąd też bezrobocie w tej populacji winno stanowić obszar szczególnej troski władz samorządowych i służb zatrudnienia.

2.2.2.8 Identyfikacja problemów

Na terenie Kalisza występuje szereg problemów w sferze społecznej. Zdecydowana większość z nich spowodowana jest trudną sytuacją materialną poszczególnych osób lub rodzin. Głównie problem dotyczy migracji za pracą i brakiem mieszkań. Dotyka ono głównie osób bezrobotnych oraz młodych wykształconych osób w drodze do kariery. Do najistotniejszych problemów miasta zaliczyć należy:

1. wysoka stopa bezrobocia – miasto Kalisz to obszar zagrożony bezrobociem, niewystarczająca ilość miejsc pracy szczególnie dla kobiet,
2. należy liczyć się ze zwiększeniem odpływu ludności w młodym wieku, (wobec złej sytuacji na rynku pracy młodzież będzie szukała swojej szansy w miejscach zapewniających lepsze warunki życia),
3. przyrost liczby ludności w podeszłym wieku - konieczność rozwoju różnych form opieki, w tym opieki społecznej i medycznej,
4. nieefektywny system opieki społecznej,
5. dotychczasowy rozwój działalności gospodarczej nie potrafił zaspokoić zapotrzebowania na miejsca pracy. Należy doszukiwać się źródła nowych miejsc pracy w rozwoju różnych rodzajów usług rynkowych,
6. nieodpowiednie kwalifikacje pracowników,
7. zwiększający się odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,
8. brak odpowiedniej ilości miejsc rekreacji dla mieszkańców miasta (zbyt mało ścieżek rowerowych, parków, placów zabaw itp. w mieście),

2.2.3.GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

2.2.3.1 Zaopatrzenie w wodę

Zbiorowe zaopatrzenie miasta w wodę pitną oraz odprowadzanie ścieków z miasta prowadzi spółka komunalna Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kaliszu.

Źródłem wody dla miasta są studnie głębinowe, zlokalizowane na terenie miasta. Ujęcia czerpią wodę z dwóch pokładów geologicznych:

- jury (7 ujęć),
- czwartorzędu – 34 studnie (na ujęciu infiltracyjnym wody „Lis” - pobierające wodę ze studni usytuowanych wzdłuż koryta Proсны na długości ok. 8 km.).

Woda wydobywana z ujęć jest uzdatniana w 5 stacjach uzdatniania wody: ul. Fabryczna, ul. Warszawska, ul. Poznańska, osiedle Winiary, „Lis”. Z sieci wodociągowej korzysta ok. 105,4

tys. mieszkańców Kalisza. Miasto jest zwodociągowane w 99,3%. Przy czym sukcesywnie wskaźnik ten z wzrasta.

Tabela 8. Stopień zwodociągowania Kalisza

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
%	97,15	97,20	97,29	98,14	98,76	99,2	99,3

Źródło: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Woda rozprowadzana jest po mieście siecią wodociągową o długości ogółem 367,1 km. W latach 1998-2001 wybudowano kolejne odcinki sieci wodociągowej o łącznej długości 15,5 km, w tym nową magistralę wodociągową o długości 4,1 km z wodociągu „Lis” do miasta, zapewniając tym samym drugostronne zasilanie w wodę z tego wodociągu. Długość sieci wodociągowej w porównaniu z rokiem 1996 zwiększyła się dość znacznie bo o ok. 22%.

Tabela 9. Długość sieci wodociągowych w Kaliszu w kilometrach

Rok	sieć wodociągowa ogółem	sieć magistralna	sieć rozdzielcza	przyłącza
1996	299,9	14,0	185,9	99,9
1999	320,4	14,0	196,3	110,1
2000	338,2	18,1	206,7	113,4
2001	358,5	18,1	223,9	116,5
2002	361,2	18,1	224,9	118,2
2003	363,5	18,1	225,0	120,4
2004	364,6	18,1	226,1	120,4
2005	367,1	19,5	227,2	120,4

Źródło: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Systematycznie, wraz ze zmianami w strukturze społeczno gospodarczej miasta następowała również zmiana w zapotrzebowaniu na wodę. Na przestrzeni lat dziewięćdziesiątych malało zapotrzebowanie zgłaszane przez duże upadające zakłady przemysłowe, natomiast nieznacznie rosło zapotrzebowanie ze strony odbiorców indywidualnych. Obecnie, od roku 2000 sytuacja wydaje się być ustabilizowana, zarówno jeśli chodzi o odbiorców indywidualnych, jak i sferę działalności gospodarczej.

2.2.3.2 Odprowadzenie ścieków

Obecnie z kanalizacji miejskiej korzysta 93,3 tys. mieszkańców, co stanowi 86,14% ludności Kalisza (w 1995 roku odsetek ten stanowił 87,3%)-spadek wynika z powiększenia obszaru miasta.

Tabela 10. Długość sieci kanalizacyjnych w Kaliszu w kilometrach

Rok	Kanalizacja sanitarna	Kanalizacja ogólnospławna	Przyłącza kanalizacji sanitarnej
1999	70,0	44,6	76,0
2000	73,1	44,6	76,7
2001	77,1	46,5	77,6
2002	82,4	49,0	78,3
2003	88,9	49,3	78,9
2004	92,4	40,7	78,9
2005	93,2	40,3	78,9

Źródło: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Rozwój kanalizacji następuje poprzez inwestycje realizowane zarówno przez Miasto Kalisz, w ramach zadań infrastrukturalnych przyjmowanych w kolejnych budżetach Kalisza, jak również przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., które w ramach *Wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urzędzeń wodociągowych i kanalizacyjnych* prowadzi szereg inwestycji głównie modernizacyjnych, czego efektem jest min. znaczne zmniejszenie długości kanalizacji ogólnospławnej i likwidacja kolejnych wylotów ścieków do wód powierzchniowych. Kolejnym działaniem, które spowoduje znaczną poprawę dostępności do sieci kanalizacyjnych będzie zrealizowanie zadania pn.: *Przebudowa systemu odprowadzania ścieków w Kaliszu* realizowanego z udziałem środków Funduszu Spójności. W ramach tego zadania zostanie wybudowane 82,4 km kanalizacji sanitarnej i 24,7 km kanalizacji deszczowej na osiedlach: Winiary, Miała, Chmielnik, Majków, Szczypiorno i Piwonice, co biorąc pod uwagę dotychczasową długość kanalizacji sanitarnej spowoduje prawie podwojenie długości eksploatowanych sieci kanalizacyjnych.

Kolejne przygotowywane zadanie z zakresu gospodarki wodno ściekowej to budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w sołectwie Sulisławice i Dobrzec

2.2.4. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Dostępność komunikacyjna Kalisza nie jest jego mocną stroną. Według rankingu „Atrakcyjność inwestycyjna miast 1998-1999”, dostępność komunikacyjna Kalisza określona została na przeciętnym poziomie, pod tym względem miasto zaklasyfikowano do klasy D, czyli czwartej z rzędu na 7 wyróżnionych. W Kaliszu istnieją problemy z dostępnością komunikacyjną miasta, zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną.

2.2.4.1 Położenie komunikacyjne i sieć dróg

W mieście wyróżnia się dwa podstawowe układy drogowe: w części śródmieścia jest to modelowy układ obwodnicowo-promienisty, natomiast na pozostałym terenie dominuje mieszany układ drogowy z cechami układu rusztowego.

Łączna długość dróg publicznych w granicach miasta wynosi 293,44 km w tym długość dróg krajowych wynosi 23,41 km, wojewódzkich 8,76 km oraz powiatowych 78,06 km. W porównaniu z rokiem 2001 jakość dróg nieco się poprawiła, ponieważ wzrosła długość dróg o nawierzchni ulepszonej (w 2001 r. – 153,7 km, a wg stanu na koniec 2005 roku – 160,9). Ze względu na przebudowę ul. Makowskiej (pierwotnie posiadającej dwie jezdnie rozdzielone pasem dzielącym) zmniejszyła się długość dróg dwujezdniowych z 7 do 5,6 km.

Stan nawierzchni dróg jest zróżnicowany. Generalnie nawierzchnie ulic wykonanych bądź zmodernizowanych w ostatnich latach, charakteryzuje się dobrym stanem technicznym. Są jednak odcinki dróg, gdzie zabiegi związane z utrzymaniem i wzmacnianiem konstrukcji wykonano kilkanaście lat temu i więcej, stąd też drogi te posiadają nawierzchnie w znacznym stopniu zniszczone i wymagające gruntownych napraw.

Miasto posiada również wiele ulic posiadających nawierzchnię gruntową, występujących głównie w rejonach nowopowstałych osiedli mieszkaniowych oraz stosunkowo niedawno przejętych przez miasto terenów przyległych miejscowości (Sulisławice, Dobrzec).

Szybki rozwój w dziedzinie motoryzacji oraz przemian strukturalno-przestrzennych doprowadził do przeciążenia układu istniejącej sieci dróg publicznych (szczególnie w rejonie śródmieścia).

Obecnie niezwłocznego uporządkowania wymaga ruch w centrum miasta, które jest obciążone – oprócz ruchu typowo wewnątrzmięjskiego – ruchem docelowo – źródłowym do/z miasta i ruchem tranzytowym, szczególnie z kierunku zachodniego i północnego. W celu poprawy sytuacji zrealizowany został w 2005 r. I odcinek Trasy Bursztynowej pomiędzy ul. Łódzką, a ul. Częstochowską. W następnej kolejności planowana jest budowa II odcinka Trasy Bursztynowej od skrzyżowania z ul. Częstochowską do ul. Górnośląskiej oraz przedłużenie ul. Stanczukowskiego od ul. Stawiszyńskiej do połączenia z ul. Łódzką. Z pewnością rozwiązania te będą miały istotny wpływ na odciążenie śródmieścia i centrum miasta, poprawiając warunki życia mieszkańców oraz stwarzając możliwość rozwoju terenów przyległych do planowanych tras. W efekcie opracowania specjalistycznego „Studium komunikacyjnego miasta Kalisza” przyjęto model docelowej obsługi komunikacyjnej miasta, odpowiadający następującym wymaganiom:

- wyciszenie ruchu w centrum,
- zapewnienie realizacji powiązań międzydzielnicowych poza obszarem centrum,
- utrzymanie tradycyjnego układu promienisto-obwodnicowego.

Istnieje również konieczność poprawienia dostępności miasta Kalisza do sieci dróg krajowych. W ciągu istniejącej sieci dróg miejskich zlokalizowanych jest 30 obiektów mostowych o łącznej długości 920,44 m oraz 8 kładek dla pieszych o łącznej długości 293,6 m. Co najmniej połowa obiektów mostowych wybudowana została do roku 1970. z wykonanych przeglądów oraz ekspertyz obiektów mostowych wynika, że niektóre z nich wymagają gruntownych napraw lub przebudowy.

2.2.4.2 Komunikacja zbiorowa

Obsługa pasażerska komunikacji miejskiej w Kaliszu odbywa się na liniach komunikacyjnych, o łącznej długości 563 km (w tym w obszarach podmiejskich linie o długości 185 km). Liczba przystanków wynosiła 238. Średnioroczny przewóz pasażerów szacuje się na 19 milionów osób.

Usługi w zakresie zbiorowej komunikacji miejskiej świadczone są przez Kaliskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. Jest to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem Miasta Kalisza i brytyjskiej firmy Southern Vectis plc. Spółka powołana została 1 czerwca 1994 roku. Miasto Kalisz posiada 80% udziałów spółki, a 20% posiada strona angielska.

2.2.4.3 Transport lotniczy

Miasto Kalisz nie posiada własnego lotniska, natomiast udziela pomocy w rozbudowie (wspólnie z Ostrowem Wielkopolskim) lotniska w Michałkowie, które byłoby wystarczające dla potrzeb obydwu miast.

Transport lotniczy zaczyna odgrywać coraz większe znaczenie, zarówno ze względu na dostępność i komfort komunikowania się z otoczeniem, jak również dostępność Kalisza dla zewnętrznych gości, przede wszystkim inwestorów i „gości biznesowych”. Sukcesywnie obniżające się koszty korzystania z tego środka transportu, z pewnością przyciągać będą w niedługim czasie szerszą grupę klientów, w tym również turystów (zarówno przyjeżdżających do Kalisza, jak i wyjeżdżających z miasta).

Należy zauważyć, iż w stosunkowo niedużej odległości (ok. 110-120 km od Kalisza) funkcjonują już lotniska w Poznaniu, Łodzi i Wrocławiu. Są to obiekty duże, o znacznej przepustowości, mające za zadanie przede wszystkim obsłużyć wielotysięczne aglomeracje.

2.2.4.4 Układ kolejowy

Jeszcze w 2001 roku Kalisz miał stosunkowo dobrą sieć połączeń kolejowych z ważniejszymi ośrodkami w Polsce: z Warszawą (7 połączeń), z Łodzią (13), z Poznaniem (5), z Wrocławiem (6). Przez Kalisz przebiega linia kolejowa nr 14 Kalisz-Tuplice o znaczeniu międzynarodowym. Miasto posiadało bezpośrednie połączenie z Dreznem oraz z Pragą. W ostatnich latach połączenia te w znacznym stopniu zostały ograniczone. Jednak obecnie sytuacja się nieznacznie poprawiła i można wskazać między innymi połączenia: z Warszawą (4 połączenia), z Poznaniem (5 połączeń), z Łodzią (10 połączeń), z Wrocławiem (4 połączenia).

Ogromna szansą dla rozwoju miasta może być rozważana w NPR na lata 2007-2013 budowa przez Kalisz szybkiej kolei ze stacją węzłową w Kaliszu lub bliskim sąsiedztwie Kalisza. Budowa szybkiej kolei zrekompensowałaby w pewnym stopniu niedogodność komunikacyjną wynikającą z faktu znacznego oddalenia Kalisza od sieci autostrad budowanych i planowanych do budowy.

2.2.5. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA I GAZOWNICTWO

2.2.5.1 Elektroenergetyka

Zasilanie w energię elektryczną w Kaliszu odbywa się dzięki sieciom przesyłowym 110 kV z elektrowni znajdujących się poza terenem miasta (w Koninie i Turku) oraz stacji transformatorowej 400/110 kV, poprzez 5 Głównych Punktów Zasilania 110/15 kV: GPZ Piwonice przy Elektrociepłowni, GPZ Północ przy Wale Bernardyńskim, GPZ Zachód przy ul. Wrocławskiej, GPZ Centrum przy ul. Wioślarskiej, GPZ Dobrzec przy ul. Dobrzeckiej. Wszystkie GPZ-ty posiadają podwójny układ zasilania liniami 110 kV oraz po dwa transformatory 110/15 kV. Transformatory te posiadają obecnie ok. 37% rezerwy mocy. Do zasilenia odbiorców w 1995 roku wykorzystywano 328 stacji transformatorowych SN/nn, natomiast obecnie jest ich 423.

2.2.5.2 Gazownictwo

Usługi w zakresie zaopatrzenia odbiorców w gaz, dostarczany siecią gazową, realizuje jednostka organizacyjna ogólnokrajowego przedsiębiorstwa państwowego użyteczności publicznej o nazwie Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Wielkopolskie Okręgowe Zakłady Gazownicze w Poznaniu, Zakład Gazowniczy w Kaliszu. Miasto zasilane jest gazem ziemnym przewodowym typu GZ50, przewodami wysokiego ciśnienia (w.c.) 2x150 mm, biegnącymi wzdłuż ul. Poznańskiej, włączonymi do gazociągów magistralnych w.c. kierunku Odolanów – Włocławek. Gaz przechodzi przez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia o przepustowości $Q_{max}=12\ 500\ \text{nm}^3/\text{h}$, położoną przy ul. Poznańskiej oraz stację $Q_{max}=25\ 000\ \text{nm}^3/\text{h}$ przy ul. Pszennej. Następnie jest rozprowadzany do sześciu stacji redukcyjno-pomiarowych II stopnia na ulicach: Poznańskiej (przy Szpitalu), Majkowskiej, Tuwima, Braci Niemojowskich i na osiedlu „Dobrzec”.

Liczba odbiorców gazu systematycznie wzrasta, a w szczególności duży jej wzrost odnotowano po roku 2000 w odniesieniu do grupy odbiorców przemysłowych. Ogólna liczba odbiorców gazu w Kaliszu w roku 2005 kształtowała się na poziomie 29 137 szt. Około 68,8% gospodarstw domowych w Kaliszu (2005 r.) jest odbiorcami gazu dostarczanego z sieci gazociągowej.

2.2.5.3 Ciepłownictwo

Dostawą energii cieplnej na terenie miasta Kalisza zajmuje się utworzone w 1994 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. System ciepłowniczy Kalisza zasilany jest z dwóch źródeł ciepła: należącej do miasta Kalisza i eksploatowanej przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA (PEC S.A.), Ciepłowni Rejonowej (CR-1) oraz Elektrociepłowni Piwonice (EC) podległej Koncernowi Energetycznemu ENERGA S.A. – oddział Energetyka Kaliska.

Sieci ciepłe zasilane są z Elektrociepłowni Piwonice oraz z Ciepłowni Rejonowej CR-1. W sezonach grzewczych każde z tych źródeł zasila wydzieloną część sieci, natomiast w okresie letnim całość zasila głównie EC Piwonice.

Całkowita długość sieci ciepłej ogółem w porównaniu z rokiem 1996 zwiększyła się o 1,9 kilometra (z 54,7 km w 1996 do 56,6 km w roku 2005). 44,9 km sieci ciepłej stanowi własność miasta. Postępująca dekapitalizacja majątku ciepłowniczego przyczynia się do wzrostu awaryjności sieci ciepłych i pozostałych urządzeń. Stąd możliwości inwestycyjne, związane z rozbudową sieci i powiększaniem jej zasięgu, są ograniczone koniecznością podejmowania inwestycji, związanych z wymianą dotychczasowych urządzeń i instalacji.

Tradycyjna sieć ciepłownicza zastępowana jest nowoczesną technologią – rurami preizolowanymi. Dotychczas wybudowano 4,81 km sieci preizolowanej w obszarze zasilania CR oraz 8,64 km w obszarze EC Piwonice.

2.2.6. INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Stopień telefonizacji stacjonarnej Kalisza należy ocenić przeciętnie. Wskaźnik liczby abonentów na 1000 mieszkańców w Kaliszu kształtuje się wprawdzie powyżej wartości dla całego województwa (ale ten kumuluje w sobie także tereny wiejskie), jednakże w porównaniu do innych miejskich ośrodków województwa wielkopolskiego nieznacznie odbiega on od wartości średniej.

Wskaźnik telefonizacji ludności miasta, określony jako ilość telefonów przypadająca na 1000 mieszkańców wynosił 334.

Usługi telekomunikacyjne telefonii stacjonarnej na terenie miasta Kalisza świadczone są przez dwóch dostawców:

- Telekomunikacja Polska S.A.,
- NETIA TELKOM S.A.

Ponadto na terenie Kalisza eksploatowane są sieci telefonii komórkowej: ERA GSM, IDEA CENTERTEL i PLUS GSM. Jednocześnie wraz ze spadkiem cen rozmów telefonii komórkowej obserwowana jest powolna tendencja do rezygnacji z telefonów stacjonarnych.

2.2.7. PODZIAŁ GRUNTÓW W MIEŚCIE

Zgodnie z danymi za rok 2002 ponad dwie trzecie powierzchni administracyjnej miasta stanowią użytki rolne, a jedna czwarta (24,9%) to grunty zabudowane i zurbanizowane. W granicach miasta znajdują się również lasy i obszary zadrzewione i zakrzewione (ok. 4% ogólnej powierzchni) oraz grunty znajdujące się pod wodami - 1,4% ogólnej powierzchni i nieużytki niecałe 2%. Szczegółowy podział gruntów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Powierzchnia gruntów na terenie miasta Kalisz

Charakter gruntu	Powierzchnia w ha	Udział w ogólnej powierzchni gruntów w %
Użytki rolne	4 336	62
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia	266	4
Grunty zabudowane i zurbanizowane	2 122	31
Grunty pod wodami, nieużytki i inne	218	3
Razem	6 942	100

Źródło: Urząd Miejski w Kaliszu

2.2.7.1 Obiekty dziedzictwa kulturowego

Bogactwo zabytków w Kaliszu – najstarszym mieście w Polsce - przede wszystkim sztuki sakralnej, stanowi bardzo dobre zaplecze edukacyjne i turystyczne miasta. Na terenie miasta zidentyfikować można wiele cennych zabytków, m.in.:

- Rezerwat Archeologiczny na Zawodziu, stanowiący ogniwo wczesnośredniowiecznej historii miasta;
- zachowany został średniowieczny układ miasta lokacyjnego;
- fragmenty murów miejskich z XIII w. – zachowało się 9 fragmentów murów miejskich wraz z jedną basztą („Dorotką”);
- Ratusz (obecnie siedziba władz miejskich) oraz wieża ratuszowa z tarasem widokowym na panoramę Kalisza;
- liczne zabytki sakralne, w tym przede wszystkim:
  - bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – jedno z pięciu na świecie sanktuariów św. Józefa z najcenniejszym zabytkiem obrazem Świętej Rodziny. Pierwotnie drewniana, a od 1353 r. murowana;
  - katedra św. Mikołaja - jeden z najstarszych budynków sakralnych w Kaliszu, ufundowany ok. 1253 r. przez ks. Bolesława Pobożnego. Wielokrotnie restaurowany. Główny ołtarz barokowy z 1662 r., wewnątrz Kaplicy Polskiej zdobią polichromie i witraże Włodzimierza Tetmajera;
  - zespół klasztorny Franciszkanów – kościół św. Stanisława z ok. 1257 r., wzniesiony z funduszy Księcia Bolesława Pobożnego i jego żony Jolanty, wczesnogotycki, trzynawowy, pierwotnie bazylikowy, w XIV wieku przebudowany na halowy, wielokrotnie restaurowany;
  - kościół pojezuicki św. Wojciecha i Stanisława (ob. garnizonowy)– wczesnobarokowy, bazylikowy zbudowany w 1595 r.;
  - kościół Nawiedzenia NMP – Sanktuarium Serca Jezusa Miłosiernego, pierwotnie drewniany, obecnie murowany z 1607 r.;
  - zespół poreformacki (ob. Św. Rodziny);

- kościół drewniany św. Wojciecha na Zawodziu, zbudowany w 1798 r.;
- cerkiew św. App. Piotra i Pawła
- zespół budynków jezuickich – dawne kolegium jezuickie wzniesione w latach 1583-95. Przez wiele lat gmach pełnił funkcję siedziby władz wojewódzkich, gubernialnych, powiatowych. Obecnie mieszczą się tam biura starostwa powiatowego, Delegatury w Kaliszu Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu oraz Galeria BWA;
- Sąd i I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka;
- most Kamienny – zwany Aleksandryjskim od imienia cara Aleksandra I – wzniesiony w 1824 roku, wsparty na 104 palach dębowych wbitych w dno rzeki Prosnys;
- Rogatka Wrocławska – jedyna zachowana roгатka miejska pochodząca z 1822 r.;
- Teatr im. W. Bogusławskiego;
- dzielnica żydowska zachowana niemal w oryginale;
- zabytkowe cmentarze wielu wyznań.

Niematerialnym dziedzictwem stanowiącym o metryce Kalisza jest jego położenie na Szlaku Bursztynowym.

2.2.7.2 Identyfikacja problemów

Zewnętrzna sieć komunikacyjna jest złej jakości wpływając negatywnie na rozwój gospodarczy miasta. Ograniczona makrodostępność, oraz utrata statusu miasta wojewódzkiego wpłynęły niekorzystnie na kondycję gospodarczą Kalisza. Stan ten należy uznać za niebezpieczny dla dalszego rozwoju Kalisza. Również wewnętrzny układ komunikacyjny jest niedrożny (brak obwodnicy, trasy tranzytowe przechodzą przez osiedla mieszkaniowe). Stopniowej degradacji ulega sieć połączeń kolejowych. Inwestycji wymagają obiekty infrastruktury technicznej. Do najważniejszych problemów miasta w sferze infrastruktury należą:

1. postępująca degradacja walorów urbanistyczno-architektonicznych,
2. konieczność zachowania walorów środowiska przyrodniczego oraz przestrzegania obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego,
3. niezadowolający stan czystości wód powierzchniowych powodowany przez dopływ zanieczyszczeń ze ściekami miejskimi (komunalnymi) oraz ściekami deszczowymi,
4. zanieczyszczenie powietrza, spowodowane zanieczyszczeniami przemysłowymi i komunikacyjnymi,
5. konieczność zadbania o jakość przestrzeni miejskiej,
6. ponadnormatywny poziom hałasu w mieście,
7. zły stan techniczny części ulic i chodników,
8. zbyt mała ilość parkingów dla samochodów osobowych,
9. zbyt mała ilość ścieżek rowerowych,
10. brak obwodnicy miasta,
11. niepełna infrastruktura kanalizacyjna,

12. wymagająca dalszej modernizacji infrastruktura ciepłownicza.

2.2.8.ROZWÓJ GOSPODARCZY

Miasto Kalisz zarówno w ujęciu historycznym, jak i dziś należy do wiodących ośrodków gospodarczych w kraju, wśród miast o porównywalnej charakterystyce ludnościowo-przestrzennej. Gospodarka Kalisza, podobnie jak gospodarka całego kraju w ostatnich latach, uległa głębokim przeobrażeniom, zarówno własnościowym, jak i strukturalnym. Działalność gospodarczą w Kaliszu w 2005 roku prowadziły 13 894 podmioty.

Kalisz jest drugim po Poznaniu, ośrodkiem gospodarczym Wielkopolski. W gospodarce miasta dominuje przemysł. Wiodącymi branżami przemysłu są: produkcja tkanin i wyrobów włókienniczych, produkcja artykułów spożywczych i napojów oraz przemysł lotniczy i metalowy.

Tabela 12. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON działających w Kaliszu w latach 1995 i 2001-2005

Rok	1995	2001	2002	2003	2004	2005
ogółem	10 241	11 868	12 174	12 153	11 762	13 894

Źródło: WRM UM w Kaliszu

2.2.8.1 Struktura podstawowych branż na terenie miasta

Na stu mieszkańców w wieku produkcyjnym zidentyfikowano 16,68 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Gospodarcza siła regionu jest tym samym skupiona przede wszystkim w mieście Kaliszu. Od 1995 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o ok. 15%. Jednocześnie obniżyła się dynamika tworzenia firm, w szczególności w ostatnich latach. Tempo wzrostu, czyli liczba nowych firm założonych w okresie 1999-2001 (na 1 000 osób w wieku produkcyjnym) w Kaliszu kształtowało się na poziomie 4,9%. Wyjątek stanowi dział *rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo*, gdzie w roku 2005 nastąpił znaczny wzrost rejestracji podmiotów, co jest wynikiem dostosowania się do wymogów UE.

Tabela 13. Liczba przedsiębiorstw działających w Kaliszu według głównych sekcji PKD

Sekcja PKD	Nazwa działalności	2002	2003	2004	2005
A	rolnictwo leśnictwo i łowiectwo	322	350	256	1825
D	przetwórstwo przemysłowe	1 221	1 218	1 155	1180
F	budownictwo	986	967	940	940
G	handel	4 265	4 235	4 116	4180
H	hotele i restauracje	274	276	257	260
I	transport	800	773	718	699
J	pośrednictwo finansowe	486	462	443	504
K	nieruchomości	2 091	2 110	2 099	2167
L	administracja publiczna	38	36	39	46
M	edukacja	270	319	311	510
N	ochrona zdrowia	642	613	627	691
O	działalność komunalna	764	779	785	873

B, C, E, P, Q pozostałe	15	15	16	19
---------------------------	----	----	----	----

Źródło: WKEG UM w Kaliszu

W strukturze rodzajowej według PKD dominują w regionie firmy działające w obszarze handlu i usług (35%), obsługi nieruchomości (17,0%) oraz działalności produkcyjnej (10%). W Kaliszu na uwagę zasługuje rozbudowana sfera obsługi nieruchomości i firm oraz pośrednictwa finansowego, stanowiąca współcześnie niezmiernie ważne zaplecze rozwoju biznesu. Słabiej w porównaniu z resztą kraju (miastami porównywalnej wielkości) rozwinięte jest natomiast budownictwo, transport, składowanie i łączność (według udziału przedsiębiorstw działających w Kaliszu w liczbie ogółem).

Dane dotyczące Kalisza potwierdzają tezę, iż miasto jest siłą motoryczną regionu, skupiającą znaczną część przedsiębiorstw i osób podejmujących działalność gospodarczą w podregionie.

2.2.8.2 Identyfikacja problemów

Miasto Kalisz posiada duży potencjał gospodarczy - dynamicznie rozwijające się przedsiębiorstwa wspierane przez działania samorządu lokalnego. Ograniczona makro dostępność, oraz utrata statusu miasta wojewódzkiego wpłynęły niekorzystnie na kondycję gospodarczą Kalisza. Stan ten należy uznać nadal za niebezpieczny dla dalszego rozwoju Kalisza. Miasto wraz transformacją ustrojową a później utratą statusu województwa straciło tysiące miejsc pracy, oraz dobrą pozycję w rankingach atrakcyjności miast polskich – co przełożyło się na wyraźne zmniejszenie zainteresowania miastem ze strony krajowych i zagranicznych inwestorów. Obecnie sytuacja ulega systematycznej poprawie, jednak odzyskanie dobrej pozycji będzie długim procesem. W sferze gospodarczej uwagi wymagają następujące problemy:

1. mała atrakcyjność inwestycyjna miasta Kalisz ze względu na trudności komunikacyjne,
2. spowolnienie rozwoju przedsiębiorczości w ostatnich latach,
3. ograniczone zasoby kapitałowe lokalnych przedsiębiorców,
4. braki w rozwoju turystyki,
5. stosunkowo mała współpraca lokalnych podmiotów gospodarczych,
6. braki w dostępie do informacji wspierającej lokalną przedsiębiorczość.

Identyfikacja głównych obszarów problemowych Kalisza posłużyła do opracowania kluczowych obszarów rozwoju, skonfrontowania ich z celami strategicznymi i ostatecznego opracowania priorytetowych projektów, które mają zostać zrealizowane na drodze osiągnięcia celów strategicznych.

**ROZDZIAŁ 3.DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ SYTUACJI
SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ MIASTA KALISZA**

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Dla sprostania tym wymogom i oczekiwaniom społeczności lokalnej opracowana została „Strategia Rozwoju Kalisza na lata 2004-2013”. Strategia Rozwoju Kalisza stanowi podstawowy dokument decyzyjny kierujący działalność organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu. W powiązaniu z Planem Rozwoju Lokalnego stanowi podstawę opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów Miasta. Strategia Rozwoju Kalisza to koncepcja systemowego działania, polegająca na: sformułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia miastu korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

Celem Planu Rozwoju Lokalnego jest wyznaczenie długofalowych kierunków społeczno-gospodarczego rozwoju miasta i sposobów ich realizacji. Plan ten uwzględnia nie tylko horyzont najbliższych lat, ale odnosi się do inicjatyw, które będą aktualne w okresie programowania, tj. do roku 2013.

W procesie formułowania celów Planu Rozwoju Lokalnego uwzględniono uwarunkowania otoczenia zarówno zewnętrznego i wewnętrznego.

W rezultacie przeprowadzonych konsultacji z udziałem pracowników Urzędu Miejskiego, sformułowano pięć celów strategicznych Planu Rozwoju Lokalnego. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju. Ich realizacja powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju miasta Kalisza.

Główne zadania strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do Strategii Rozwoju Kalisza.

Celem strategicznym Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza jest więc zapewnienie optymalnego rozwoju społeczno-gospodarczego i zapewnienie oraz stworzenie możliwie jak najlepszych warunków życia jego mieszkańcom.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez osiągnięcie następujących działań:

- 1. Kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmacniającej pozycję Kalisza jako lidera w regionie.**
- 2. Poprawa jakości życia w mieście.**
- 3. Wzmacnianie tożsamości miasta.**
- 4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego.**
- 5. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.**

Działania Planu Rozwoju Lokalnego będą realizowane ze środków własnych miasta i krajowych. Czynione będą starania o pozyskanie środków za pomocą programów i projektów współfinansowanych w ramach środków wspólnotowych. Doświadczenia bezpośredniego beneficjenta w wykorzystaniu środków pomocowych oraz przestrzeganie zasad obowiązujących przy stosowaniu dotacji zewnętrznych, potwierdzają zdolność instytucjonalną Miasta do prowadzenia procesu realizacji inwestycji zgodnie z wymaganiami prawnymi oraz celami strategicznymi i operacyjnymi.

3.1.KREOWANIE NOWOCZESNEJ GOSPODARKI WZMACNIAJĄCEJ POZYCJĘ KALISZA JAKO LIDERA W REGIONIE

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- Wspieranie przedsiębiorczości;
- Budowa nowoczesnego rynku pracy;
- Wzmacnianie otwartości i innowacyjności gospodarki;
- Kształtowanie subregionalnej pozycji i funkcji miasta;
- Wzmocnienie promocji miasta;
- Wspieranie rozwoju turystyki.

Oczekiwane efekty.

W wyniku realizacji powyższych celów spodziewana jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Kalisza, wpływająca na wzrost liczby nowopowstałych podmiotów gospodarczych generujących miejsca pracy.

3.2.POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA W MIEŚCIE

Realizacja tego działania wymaga przyjęcia kierunków rozwoju skoncentrowanych na potrzebach rekreacyjnych i zdrowotnych społeczeństwa. Cel ten osiągany będzie poprzez modernizację i budowę infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej. Budowa infrastruktury sportowej ułatwi dostęp i prawidłowy rozwój psychofizyczny młodzieży uczącej się. Inwestycje w zakresie oświaty pozwolą na podniesienie konkurencyjności mieszkańców Kalisza na rynku pracy.

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- Budowa samodzielnego ośrodka akademickiego;
- Wzmacnianie systemu edukacyjnego miasta;
- Wzmacnianie kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej atrakcyjności miasta;
- Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym;
- Kreowanie warunków dla rozwoju zasobów mieszkaniowych;
- Poprawa stanu zdrowotności mieszkańców;
- Rewitalizacja obszarów kryzysowych miasta.

Oczekiwane efekty.

Rozwój systemu oświatowego, poprawa jakości życia oraz ograniczenie przestępczości w mieście wpłynie na poprawę atrakcyjności Kalisza, zarówno jako miejsca kontynuowania edukacji, lokowania inwestycji jak i zamieszkania.

3.3.WZMACNIANIE TOŻSAMOŚCI MIASTA

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- Ekspozowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego miasta oraz ponadlokalne wykorzystanie narodowego produktu turystycznego pod nazwą: Szlak Bursztynowy dziedzictwem narodów Europy Środkowej;
- Poprawa obsługi mieszkańców przez administrację publiczną;
- Wzmacnianie więzi społecznych w mieście;
- Wzmocnienie wewnętrznej polityki informacyjnej.

Oczekiwane efekty.

Polepszenie jakości funkcjonowania instytucji publicznych w powiązaniu z realizacją polityki informacyjnej zaowocuje sprawną obsługą mieszkańca, poprawą jego wiedzy na temat miasta oraz zamierzeń władz. Wzmocnieniu ulegną także wewnętrzne więzi społeczne oraz identyfikacja mieszkańców z rodzinnym miastem.

3.4.KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO I INFRASTRUKTURALNEGO

Realizacja tego działania wymaga inwestycji w kierunku wzrostu konkurencyjności miasta. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez koncentrację środków na modernizację i rozbudowę dróg oraz budowę nowych. W celu zapewnienia stałego wzrostu jakości życia oraz dostosowania do standardów unijnych niezbędne jest zwiększenie poziomu wydatków szczególnie na inwestycje infrastrukturalne z zakresu komunikacji. Na terenie miasta poza nielicznymi ciągami rowerowymi brak jest odpowiednio powiązanej sieci ścieżek rowerowych, tworzących spójny system. W 2004

roku powstało opracowanie pod nazwą „Koncepcja przebiegu dróg rowerowych na terenie miasta Kalisza”. W koncepcji uwzględniony został w sposób kompleksowy przebieg wszystkich tras rowerowych, na terenie miasta o łącznej długości 85,6 km z podziałem na trasy wewnątrzmięskie służące codziennym połączeniom komunikacyjnym (dojazdy z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, nauki, skupisk handlu i usług czy ogródków działkowych) oraz peryferyjne i podmiejskie o charakterze zarówno komunikacyjnym jak i rekreacyjnym, które w połączeniu z trasami wewnątrzmięskimi służyć będą dojazdom do miejsc rekreacji i wypoczynku, nie tylko na terenie Kalisza, ale także do niektórych miejscowości, w których zlokalizowane są ośrodki o charakterze rekreacyjno-sportowym.

Równolegle do działań związanych z rozwojem gospodarczym i społecznym należy rozwijać infrastrukturę środowiskową. Zdegradowane środowisko negatywnie bowiem wpływa na zdrowie społeczeństwa. Obniżenie odporności i zdolności regeneracji środowiska wpływa również na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, a w dłuższej perspektywie prowadzi do poważnego ograniczenia możliwości przyszłych pokoleń do rozwoju.

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego;
- Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta;
- Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta;
- Kształtowanie efektywnej gospodarki nieruchomościami;
- Poprawa zagospodarowania i estetyki miasta.

Oczekiwane efekty.

Wzrost konkurencyjności miasta. Polepszony zostanie dostęp przedsiębiorców i gospodarstw domowych do infrastruktury technicznej przy zmniejszonych kosztach jej eksploatacji. Zwiększona zostanie atrakcyjność inwestycyjna i osadnicza miasta. Podniesiony zostanie standard życia jej mieszkańców. Zdecydowanie polepszy się stan i jakość wód gruntowych i powierzchniowych w mieście. Zwiększona zostanie liczba przyłączy sieci kanalizacyjnej w mieście. Zdecydowane polepszenie stanu dróg w Mieście wraz ze zwiększeniem dostępności komunikacyjnej do większości osiedli. Podniesiony zostanie standard i bezpieczeństwo korzystania z infrastruktury drogowej. Budowa ścieżek rowerowych pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu i możliwości rekreacji mieszkańców.

3.5. BUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ I REKREACYJNEJ

Cel będzie realizowany poprzez podjęcie następujących działań:

- budowę nowych i modernizację istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- rozwoju klubów sportowych w oparciu o nową infrastrukturę,

- współdziałanie w wytyczeniu i oznakowaniu starożytnej Bursztynowej Trasy Rowerowej wiodącej z włoskiego miasta Aquileia przez Wrocław, Kalisz, Konin do Gdańska.

Oczekiwane efekty. Efektem bezpośrednim ma być powstanie nowoczesnych obiektów sportowych. W efekcie, podwyższeniu powinien ulec poziom edukacji sportowej młodzieży oraz zwiększyć się powinna dostępność mieszkańców i turystów do uprawiania sportu. Znacznej poprawie ulegnie wizerunek miasta wśród osób przyjezdnych (inwestorów i turystów) oraz mieszkańców.

**ROZDZIAŁ 4. WIELOLETNI PLAN RZECZOWY – REALIZACJA
ZADAŃ I PROJEKTÓW W RAMACH PLANU
ROZWOJU LOKALNEGO**

4.1.ZADANIA OBJĘTE INTERWENCJĄ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA KALISZA

Zadania objęte interwencją Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2006 - 2013 realizowane będą w ramach pięciu obszarów odpowiadających celom głównym „Strategii Rozwoju Kalisza na lata 2004-2013” i „Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego”. Są to:

- kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmocniającej pozycję Kalisza jako lidera w regionie,
- poprawa jakości życia w mieście,
- wzmocnianie tożsamości miasta,
- kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego,
- budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Przy wyborze zadań do objęcia planem zastosowano następujące kryteria:

- zgodność projektu z obszarami interwencji planu (spełnienie kryteriów demograficznych, właściwa wartość zadania, właściwy rodzaj zadania),
- zgodność ze Strategią Rozwoju Kalisza,
- zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego,
- stopień przygotowania do realizacji (dokumentacja techniczna, wymagane pozwolenia itp.),
- zasięg oddziaływania,
- skala rozwiązywanych problemów, zwłaszcza środowiskowych,
- wpływ inwestycji na rozwój edukacyjno-oświatowy dzieci i młodzieży,
- wpływ inwestycji na bezpieczeństwo mieszkańców,
- wpływ realizacji zadania na poprawę jakości życia społeczności lokalnej,
- zapewnienie płynności finansowania zadania (środki w budżecie miasta) oraz możliwości dofinansowania zadania ze środków pozabudżetowych,
- wpływ na budżet miasta (zwiększenie wpływów, optymalizacja wydatków),
- wpływ na rozwój gospodarczy, w tym na tworzenie nowych miejsc pracy na terenie miasta.
- wpływ inwestycji na poprawę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta i gości,
- na ile planowana inwestycja poprawi wykorzystanie istniejących obiektów użyteczności publicznej,
- wpływ inwestycji na poprawę wizerunku miasta,
- wpływ inwestycji na poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez zapewnienie niezbędnej infrastruktury technicznej,

- możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych środków bezzwrotnych,
- możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych źródeł zewnętrznych (kredyty i pożyczki preferencyjne),
- możliwość współfinansowania inwestycji z udziałem własnym mieszkańców lub innych zainteresowanych.

Tabela 14 Projekty przewidziane do realizacji w latach 2006 - 2013

Lp.	Program/ Działanie	nazwa inwestycji	Termin realizacji	Instytucja odpowiedzialna za realizację
inwestycje w ramach 1 celu strategicznego: Kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmacniającej pozycję Kalisza jako lidera w regionie				
1				
inwestycje w ramach 2 celu strategicznego: Poprawa jakości życia w mieście				
1		Utworzenie placówki wczesnej wielospecjalistycznej i kompleksowej pomocy dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub zagrożonym niepełnosprawnością	2007-2013	Miasto Kalisz
2		Ograniczenie skutków niepełnosprawności w Mieście Kaliszu poprzez utworzenie punktu obsługi osób niepełnosprawnych	2007-2015	Miasto Kalisz
3		Szkoła seniora. Nowa jakość edukacji społecznej	2007-2009	Miasto Kalisz
4		Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy u kobiet i mężczyzn w wieku od 40 do 60 lat oraz zapobieganie i zwalczanie zjawiska otyłości u dzieci w wieku od 10 do 19 lat	2007-2013	Miasto Kalisz
5		Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki chorób układu krążenia	2007 - 2013	Miasto Kalisz
6		Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania łagodnego przerostu stercza	2007 - 2013	Miasto Kalisz
7		Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania chorób nowotworowych jelita grubego	2007 - 2010	Miasto Kalisz
8		Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza poprzez wyposażenia zakładów służby zdrowia lub miejsc dużych skupisk ludzkich w automatyczne defibrylatory służące do ratowania życia w nagłych przypadkach zatrzymania krążenia	2007 - 2013	Miasto Kalisz
9		Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez przygotowanie i uruchomienie systemu łączności dla służb odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa w mieście, w celu ich	2007-2015	Miasto Kalisz

		integracji		
10		Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego miasta	2007-2015	Miasto Kalisz
11		Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego dzieci i młodzieży poprzez realizację działań prowadzonych w zakresie platformy prewencyjnej "Organizacja Czasu Wolnego Dzieci i Młodzieży"	2007-2015	Miasto Kalisz
Lp.	Program/ Działanie	nazwa inwestycji	Termin realizacji	Instytucja odpowiedzialna za realizację
inwestycje w ramach 3 celu strategicznego: Wzmacnianie tożsamości miasta				
1		Budowa Regionalnej Biblioteki Publicznej wraz z centrum Kultury oraz wzmocnienie funkcji turystycznych Miasta Kalisza poprzez organizację Centrum Informacji i Promocji Szlaku Bursztynowego wraz Centrum Informacji Turystycznej i Centrum Przewodnictwa Turystycznego	2007-2010	Miasto Kalisz
inwestycje w ramach 4 celu strategicznego: Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego				
1	1.1.1 ZPORR	Połączenie dróg krajowych poprzez budowę ul. Stanczukowskiego na odcinku od ul. Godebskiego do Łódzkiej	2004-2011	Miasto Kalisz
2	1.1.1 ZPORR	Modernizacja ul. Wrocławskiej na odc. od ul. Podmiejskiej do Al. Wojska Polskiego wraz z odwodnieniem, oświetleniem i ścieżkami rowerowymi (<i>Zadanie obecnie realizowane</i>)	2002-2006	Miasto Kalisz
3		Budowa ulic dla uaktywnienia strefy gospodarczej wraz z włączeniem do ciągu dróg krajowych	2006-2010	Miasto Kalisz
4		Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej (w ulicach asfaltowych) i wodociągowej m.in. w Sulisławicach, Dobrzecu Płn.	2007-2011	Miasto Kalisz
5		Budowa odcinka drogi krajowej od Ronda Westerplatte do ul. Majkowskiej	2009-2012	Miasto Kalisz
6		Budowa odcinka trasy drogi krajowej nr 12 od planowanego węzła drogowego w rejonie Alei Wojska Polskiego do ul. Poznańskiej	2007-2012	Miasto Kalisz
7		Przebudowa i modernizacja dróg publicznych stanowiących Trakt	2007-2010	Miasto Kalisz

		Kalisko – Wieluński na odc. Od ul. Częstochowskiej do ul. Starożytnej oraz ul. Starożytna do granic Miasta		
8		Przekształcenia w dzielnicy pożydowskiej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Miejskich dla Miasta Kalisza	2007-2010	Miasto Kalisz
Lp.	Program/ Działanie	nazwa inwestycji	Termin realizacji	Institucja odpowiedzialna za realizację
9		Przekształcenie przestrzennego zdegradowanego obszaru wraz z odbudową obiektu tzw. Koszar Godebskiego na cele zintegrowanego zespołu funkcji kulturalno sportowych oraz społecznych	2007-2009	Miasto Kalisz
inwestycje w ramach 5 celu strategicznego: Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej				
1	3. ZPORR	Pieszno- rowerowy szlak przyrodniczo kulturowy Miasta Kalisza. „Śladami przeszłości, bliżej natury”	2007-2012	Miasto Kalisz
2	3. ZPORR	Modernizacja i rozbudowa obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych przy ul Łódzkiej 19-29	2007-2010	Miasto Kalisz
3		Rekultywacja terenów po wyrobiskowych przy ul. Braci Niemojowskich na cele rekreacyjno- sportowe	2011-2013	Miasto Kalisz
4		Wytyczenie, oznakowanie i wypromowanie Rowerowego Międzynarodowego Szlaku Bursztynowego realizowanego w ramach europejskiego programu Greenways	2007-2008	Miasto Kalisz

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Tabela 15 Projekty towarzyszące do realizacji w latach 2007 - 2013

Lp.	Program/ Działanie	nazwa inwestycji	Termin realizacji	Institucja odpowiedzialna za realizację
Renowacja kościoła oo. Franciszkanów w Kaliszu				
1		Remont dachu	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
2		Odwilgocenie ścian i tynki renowacyjne	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
3		Renowacja tynków elewacji z wymianą okien	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
4		Renowacja i modernizacja II piętra	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
Renowacja klasztoru oo. Franciszkanów w Kaliszu				

1		Wymiana pokrycia dachu nad dzwonnica i kaplica	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
Lp.	Program/ Działanie	nazwa inwestycji	Termin realizacji	Instytucja odpowiedzialna za realizację
2		Wymiana instalacji elektrycznej, montaż instalacji p-poż. i instalacji antywłamaniowej	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
3		Wymiana okien stalowych i docieplenie sklepień	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
4		Renowacja wnętrza z odwilgoceniem ścian i malowaniem	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
5		Renowacja elewacji ceglanych i tynkowanych	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów
6		Wymiana nawierzchni placu przykościelnego	2007 - 2013	Klasztor oo. Franciszkanów

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Zakłada się możliwość aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego w trakcie jego wdrażania. Główne kierunki zmian dotyczyć będą:

- aktualizacji listy zadań, przede wszystkim w zakresie wprowadzania nowych projektów,
- korekt w harmonogramie realizacji projektów,
- zmian w tabelach finansowych.

Forma aktualizacji PRL została opisana w rozdziale 8.1 pod tabelą finansowania projektów inwestycyjnych. Realizacja zadań objętych

Planem Rozwoju Lokalnego oddziaływać będzie poszczególne dziedziny życia społeczno-gospodarczego miasta.

Realizacja zadań planu będzie miała wyraźny pozytywny wpływ na poprawę warunków i jakości życia społeczności lokalnej oraz przyczyni się do rozwoju systemu infrastruktury i ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadań wpływać będzie na tworzenie sprzyjających warunków do zmian w strukturze gospodarczej obszaru miasta, a także w sposobie użytkowania terenów.

4.2.KARTY ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowo inwestycje i projekty planowane do realizacji lub obecnie wykonywane. Są one finalnymi działaniami przekształcającymi zamierzenia Strategii i PRL na rzeczywiste obiekty, zmiany i modernizacje.

NAZWA zadania:	Utworzenie placówki wczesnej wielospecjalistycznej i kompleksowej pomocy dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub zagrożonym niepełnosprawnością
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2013 --- 3 010 000 PLN	

NAZWA zadania:	Ograniczenie skutków niepełnosprawności w Mieście Kaliszu poprzez utworzenie punktu obsługi osób niepełnosprawnych
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście

Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2015 ---1 930 399 PLN	

NAZWA zadania:	Szkoła seniora. Nowa jakość edukacji społecznej
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 – 2009 --- 426 095 PLN	

NAZWA zadania:	Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy u kobiet i mężczyzn w wieku od 40 do 60 lat oraz zapobieganie i zwalczanie zjawiska otyłości u dzieci w wieku od 10 do 19 lat
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2013 --- 1 991 897 PLN	

NAZWA zadania:	Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki chorób układu krążenia
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	

Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2013 --- 1 640 000 PLN	

NAZWA zadania:	Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania łagodnego przerostu stercza
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2013 --- 1 340 000 PLN	

NAZWA zadania:	Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania chorób nowotworowych jelita grubego
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2013 --- 5 110 000 PLN	

NAZWA zadania:	Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza poprzez wyposażenia zakładów służby zdrowia lub miejsc dużych skupisk ludzkich w automatyczne defibrylatory służące do ratowania życia w nagłych przypadkach zatrzymania krążenia
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	

Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:

Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2010 --- 100 000 PLN

NAZWA zadania:	Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez przygotowanie i uruchomienie systemu łączności dla służb odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa w mieście, w celu ich integracji
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2015 --- 440 000 PLN	

NAZWA zadania:	Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego miasta
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania: przygotowanie systemu funkcjonowania monitoringu i jego rozbudowy z możliwością jednoczesnego korzystania przez Straż Miejską oraz Policję	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2015 --- 650 000 PLN	

NAZWA zadania:	Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego dzieci i młodzieży poprzez realizację działań prowadzonych w zakresie platformy prewencyjnej "Organizacja Czasu Wolnego Dzieci i Młodzieży"
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2015 --- 450 000 PLN	

NAZWA zadania:	Budowa Regionalnej Biblioteki Publicznej wraz z centrum Kultury oraz wzmocnienie funkcji turystycznych Miasta Kalisza poprzez organizację Centrum Informacji i Promocji Szlaku Bursztynowego wraz Centrum Informacji Turystycznej i Centrum Przewodnictwa Turystycznego
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Wzmacnianie tożsamości miasta
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2010 --- 17 000 000 PLN	

NAZWA zadania:	Połączenie dróg krajowych poprzez budowę ul. Stanczukowskiego na odcinku od ul. Godebskiego do Łódzkiej
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	1.1.1
Cel strategiczny/operac.	4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	4.2. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta
Charakterystyka zadania:	Kalisz
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	3,26 km droga jednojezdniowa, 0,9 km poszerzenia ul. Stawiszyńskiej; odwodnienie, oświetlenie, budowa ścieżek rowerowych
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2004 - 2011 ---- 39 342 000 PLN	

NAZWA zadania:	Modernizacja ul. Wrocławskiej na odc. od ul. Podmiejskiej do Al. Wojska Polskiego wraz z odwodnieniem, oświetleniem i ścieżkami rowerowymi – (zadanie w realizacji)
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	1.1.1
Cel strategiczny/operac.	4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego 2. Poprawa jakości życia w mieście
Lokalizacja zadania:	2.3. Wzmacnianie kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej atrakcyjności miasta 4.2. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta
Charakterystyka zadania:	Kalisz
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	odcinek od ul. Podmiejskiej do Alei Wojska Polskiego - 1,8 km
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Nakłady do poniesienia w okresie 2004 - 2006 --- zgodnie z wnioskiem aplikacyjnym 12 117 438 PLN	

NAZWA zadania:	Budowa ulic dla uaktywnienia strefy gospodarczej wraz z włączeniem do ciągu dróg krajowych
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2006 - 2010 --- 21 000 000 PLN	

NAZWA zadania:	Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej (w ulicach asfaltowych) i wodociągowej m.in. w Sulisławicach, Dobrzecu Płn.
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	1.2 lub 3.2
Obszar strategiczny	4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Cel strategiczny/operac.	4.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego 4.3. Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	budowa sieci na terenach objętych nowo zatwierdzanymi miejscowymi planami
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 – 2011--- 25 450 000 PLN	

NAZWA zadania:	Budowa odcinka drogi krajowej od Ronda Westerplatte do ul. Majkowskiej
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2009 - 2012 --- 26 400 000 PLN	

NAZWA zadania:	Budowa odcinka trasy drogi krajowej nr 12 od planowanego węzła drogowego w rejonie Alei Wojska Polskiego do ul. Poznańskiej
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	1.1

Obszar strategiczny	4. Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Cel strategiczny/operac.	4.3. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	3,6 km- droga jednojezdniowa, odwodnienie, oświetlenie, budowa ścieżek rowerowych
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2012 --- 47 500 000 PLN	

NAZWA zadania:	Przebudowa i modernizacja dróg publicznych stanowiących Trakt Kalisko – Wieluński na odc. Od ul. Częstochowskiej do ul. Starożytnej oraz ul. Starożytna do granic Miasta
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 – 2010 --- 8 500 000 PLN	

NAZWA zadania:	Przekształcenia w dzielnicy pożydowskiej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Miejskich dla Miasta Kalisza
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2010 --- 4 880 000 PLN	

NAZWA zadania:	Przekształcenie przestrzennego zdegradowanego obszaru wraz z odbudową obiektu tzw. Koszar Godebskiego na cele zintegrowanego zespołu funkcji kulturalno sportowych oraz społecznych
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego
Lokalizacja zadania:	Kalisz

Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2009 --- 8 500 000 PLN	

NAZWA zadania:	Pieszo- rowerowy szlak przyrodniczo kulturowy Miasta Kalisza. „Śladami przeszłości, bliżej natury”
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	3
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2012 --- 40 000 000 PLN	

NAZWA zadania:	Modernizacja i rozbudowa obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych przy ul Łódzkiej 19-29
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	3 Rozwój Lokalny
Obszar strategiczny	5. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Cel strategiczny/operac.	5.1. budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych, 5.2. rozwój klubów sportowych w oparciu o nową infrastrukturę,
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	Modernizacja istniejącego stadionu poprzez stworzenie areny sportowej dla piłki nożnej i lekkiej atletyki wraz z przebudową trybun, wybudowanie boisk sportowych do siatkówki, koszykówki, kortów tenisowych, ściany wspinaczkowej i ścieżki zdrowia
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	Projekt posiada opracowaną koncepcję.
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 - 2010 --- 27 000 000 PLN	

NAZWA zadania:	Rekultywacja terenów po wyrobiskowych przy ul. Braci Niemojowskich na cele rekreacyjno- sportowe
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	

Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2011 - 2013 --- 8 000 000 PLN	

NAZWA zadania:	Wytyczenie, oznakowanie i wypromowanie Rowerowego Międzynarodowego Szlaku Bursztynowego realizowanego w ramach europejskiego programu Greenways
Integracja projektu w strategii rozwoju	
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 – 2008 --- 20 000 PLN	

NAZWA zadania:	Renowacja kościoła i klasztoru oo. Franciszkanów w Kaliszu
Działanie ZPORR	
Obszar strategiczny	
Cel strategiczny/operac.	2.3. Wzmacnianie kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej atrakcyjności miasta
Lokalizacja zadania:	Kalisz
Charakterystyka zadania:	Renowacja 750-letnich budynków klasztornych i kościoła oo. Franciszkanów w Kaliszu
Uzasadnienie wyboru zadania (zastosowane kryteria):	
Zgodność z dokumentami planistycznymi (studium/plan)	
Oczekiwane rezultaty realizacji zadania:	
Przewidywane nakłady do poniesienia w okresie 2007 – 2013 --- 5 051 981 PLN	

**ROZDZIAŁ 5. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO -
POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z CELAMI
STRATEGICZNYMI WOJEWÓDZTWA,
NARODOWEGO PLANU ROZWOJU
I ZINTEGROWANEGO PLANU OPERACYJNEGO
ROZWOJU REGIONALNEGO**

5.1.METODA POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z CELAMI STRATEGICZNYMI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO ZPORR-U I NPR-U

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem kierunkowym o perspektywicznym horyzoncie, który stanowi podstawę do wdrażania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Rozwój Miasta winien skutecznie zaspokajać aspiracje jego mieszkańców. Zarówno metodyka prowadzonych prac, jak i przyjęte kryteria oceny projektów inwestycyjnych, zapewniają powiązanie projektów ze strategicznymi celami społeczno-gospodarczymi miasta.

Przyjęty w niniejszym zakresie Plan Rozwoju Lokalnego, przyczyni się do realizacji generalnego celu polegającego na rozwoju gospodarczym i społecznym miasta.

Zgodność celów poszczególnych poziomów planowania strategicznego pozwala na uporządkowany rozwój i osiągnięcie efektu synergii działań poszczególnych jednostek. Dlatego też cele strategiczne PRL Miasta Kalisza oparto no celach strategicznych Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2004-2013, te zaś wpisują się w cele operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006 i 2007-2013 oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 i Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Cel strategiczny nr 1 w ramach PRL Miasta Kalisza „Kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmacniającej pozycję Kalisza w regionie” poparty jest w celach operacyjnych Strategii Województwa o nazwach „Unowocześnienie struktury gospodarki”, „Wzrost efektywności gospodarki” oraz „Trwałość i harmonia rozwoju”.

Cel strategiczny nr 2 Planu, „Poprawa jakości życia w Mieście” jest komplementarny z celem strategicznym województwa wielkopolskiego o nazwie „Zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia”, w ramach którego realizowane są cele operacyjne o nazwach „Praca”, „Byt materialny”, „Rozwój duchowy”, „Bezpieczeństwo”.

Dodatkowo, cele strategiczne nr 1 i 2 Planu są zgodne z Priorytetem 2 „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach” i Priorytetem 3 „Rozwój lokalny” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Cel strategiczny nr 3 Planu Rozwoju Lokalnego „Wzmacnianie tożsamości Miasta” będący kierunkiem rozwoju niezbędnym dla Miasta znajduje swoje odzwierciedlenie w celu operacyjnym województwa „Troska o tożsamość regionalną”, będącym częścią celu strategicznego województwa o nazwie: „Dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI w. i wymagań jednoczącej się Europy”. Programy strategiczne „Wzmacnianie więzi społecznych w mieście” oraz „Wzmocnienie wewnętrznej polityki informacyjnej” realizowane w ramach celu strategicznego 3 Planu, są również komplementarne z celem operacyjnym województwa o nazwie „Wewnętrzna integracja regionu”, będącym częścią celu strategicznego

„Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni”.

„Kształtowanie ładu przestrzennego i infrastrukturalnego” – cel strategiczny 4 Planu Rozwoju Lokalnego – w istotny sposób realizuje cel operacyjny „Właściwa struktura przestrzenna” województwa wielkopolskiego, który wpisuje się w cel strategiczny województwa o nazwie „Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni”. Ponadto, cel strategiczny nr 4 opiera się na Prioryecie 1 ZPORR o nazwie „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”.

Cele strategiczne 3 i 4 dotyczą także Szlaku Bursztynowego w kontekście rekonstrukcji Rezerwatu Archeologicznego na Zawodziu w ramach ZPORR, zadania realizowanego przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, które jest spójne z zamiarem wypromowania przez Kalisz narodowego produktu turystycznego pod nazwą Szlak Bursztynowy wraz z rozwojem stosownej infrastruktury.

Cel strategiczny nr 5 w ramach PRL Miasta Kalisza „Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej” poparty jest w celu operacyjnym Strategii Województwa o nazwie „Zapewnienie warunków do satysfakcjonującego bytu materialnego, w tym: wyżywienia, mieszkania, przebywania w zdrowym środowisku, leczenia i wypoczynku”. Cel ten wpisuje się również w priorytet ZPORR działania 3.5.1 „Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa” realizując jego zamierzenia na terenie miasta.

Cele strategiczne Planu Rozwoju Lokalnego odzwierciedlają kierunki długofalowej polityki społeczno-gospodarczej Polski przedstawionej w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006 w następujący sposób: *„Celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.”* W istotny sposób cele PRL Miasta Kalisza wiążą się z celami cząstkowymi nr 3,4 i 5 NPR-u mówiącymi o „włączeniu Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej”, „intensyfikacji procesu zwiększenia w strukturze gospodarki udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej, rozwój technologii społeczeństwa informacyjnego” oraz „wspomaganiu udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych w Polsce”.

Przygotowując Plan Rozwoju Lokalnego uwzględniono także założenia Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, w ramach którego wyróżniono 3 cele strategiczne „Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego”, „Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia”, „Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

5.2.CELE PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH PRZYJĘTYCH DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Poszczególne działania strategiczne mają być rozwijane poprzez przypisane im zadania szczegółowe, które stają się celami wiodącymi realizowanych projektów inwestycyjnych.

Podczas wyboru opcji inwestycyjnych i tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza szczególny nacisk położono na zadania z zakresu:

1. Infrastruktury komunalnej, czyli rozwoju kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Budowa kanalizacji zapewni zachowanie szczególnych walorów środowiskach, zahamuje degradację środowiska naturalnego poprzez zanieczyszczenie cieków wodnych, zanieczyszczenie gleby. Kanalizacja sanitarna umożliwi zlikwidowanie na posesjach mieszkańców istniejących szamb, włączając je do systemu głównego.
2. Modernizacja sieci drogowej miasta, z naciskiem na wymianę nawierzchni dróg, dostosowując je do wymogów zintensyfikowanego ruchu drogowego. Działania te łączą się ze zwiększeniem bezpieczeństwa na drogach poprzez budowę nowych dróg i modernizację istniejących ulic, chodników dla pieszych, ścieżek rowerowych, oświetlenia ciągów komunikacyjnych itp.
3. Ochrona środowiska zarówno przez mieszkańców jak i podmioty gospodarcze. Cel to zdrowe środowisko i atrakcyjność turystyczna miasta. Rozwiązanie leży w projektach unowocześniania systemów odprowadzania ścieków i niwelację możliwości przedostawania się nieczystości do środowiska naturalnego.
4. Zwiększenie możliwości edukacyjnych miasta. Wynika to ze zwiększonego zapotrzebowania na nowoczesne nauczanie oraz organizację zajęć dodatkowych w mieście. Realizowane poprzez modernizację istniejących placówek edukacyjnych i wychowawczych.
5. Zapewnienie właściwych warunków do rozwoju kultury, turystyki, sportu i rekreacji czyli budowa miejsc do uprawiania sportu aby zapewnić prawidłowy rozwój fizyczny dzieci i młodzieży, a także umożliwić czynny wypoczynek mieszkańcom miasta wraz z równoległym rozwojem kulturalnym.
6. Tworzenie i rozwój infrastruktury promocji i kreowania pozycji miasta jako lidera regionu przyczyni się do podniesienia standardów oferowanych usług w zakresie administracji i stwarzania możliwości do rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

**ROZDZIAŁ 6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU
ROZWOJU LOKALNEGO**

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Planu Rozwoju Lokalnego będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Projekty realizowane będą w oparciu o pełną dokumentację, zgodną z uchwałami budżetowymi, a stopień ich realizacji będzie monitorowanym na bieżąco wskaźnikiem osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.

Ogólnymi wskaźnikami osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego o charakterze ogólnym będą:

1. W obszarze rozwoju infrastruktury technicznej.

Zniesienie infrastrukturalnych barier rozwoju prowadzące do polepszenie jakości życia mieszkańców miasta poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej tj.

- zwiększenie długości sieci kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej,
- zlikwidowanie przedostawania się ścieków do wód gruntowych,
- podniesienie estetyki miejsc zamieszkania.
- zapewnienie bezpieczeństwa miasta w zakresie zagrożeń powodziowych.

2. W obszarze rozwoju infrastruktury społecznej.

- zwiększenie ilości i powierzchni obiektów sportowych,
- zdecydowanie zwiększenie bezpieczeństwa w mieście,
- zwiększenie możliwości pomocy osobom niepełnosprawnym i seniorom,
- zwiększenie dostępności mieszkańców do sportu masowego,
- poprawa spędzania wolnego czasu,
- zwiększenie jakości i rodzaju usług sportowo-rekreacyjnych,
- modernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- zwiększenie ilości obiektów szerzenia kultury i oświaty,
- podnoszenie atrakcyjności turystycznej Kalisza w Polsce, w Europie i na świecie.

3. W obszarze ochrony środowiska:

- polepszenie stanu wód gruntowych i powierzchniowych,

4. W obszarze infrastruktury komunikacyjnej.

- poprawa komunikacji wewnątrz i na zewnątrz miasta,
- wzrost powierzchni chodników w mieście,
- podniesienie poziomu jakości nawierzchni,
- zwiększenie ilości ścieżek rowerowych w mieście.

Tabela 16 Bezpośrednie wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego w przypadku inwestycji, na które przewiduje się pozyskać środki unijne

Nazwa zadania objętego interwencją Planu Rozwoju Lokalnego	Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego		
	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie
Połączenie dróg krajowych poprzez budowę ul. Stanczukowskiego na odcinku od ul. Godebskiego do Łódzkiej	3,26 km drogi jednojezdniowa, 0,9 km poszerzenia ul. Stawiszyńskiej; odwodnienie terenu, oświetlenie na całym odcinku wraz ze ścieżką rowerową	<ul style="list-style-type: none"> • nowa ścieżka rowerowa, • usprawnienie komunikacji krajowej przechodzącej przez miasto, • zwiększenie możliwości przepływu pojazdów przez Miasto w godzinach szczytu komunikacyjnego 	Podniesienie komfortu życia w centrum miasta, zmniejszenie degradacji zabytków, rozwój gospodarczy północnych terenów miasta, zmniejszenie liczby wypadków
Modernizacja ul. Wrocławskiej wraz z odwodnieniem, oświetleniem i ścieżkami rowerowymi	1,8 km drogi od ul. Podmiejskiej do Alei Wojska Polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • nowa ścieżka rowerowa, • zwiększenie możliwości przepływu pojazdów przez Miasto w godzinach szczytu komunikacyjnego 	Umożliwienie rozwoju dla podmiotów gospodarczych zlokalizowanych wzdłuż ul. Wrocławskiej, zmniejszenie liczby wypadków
Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej (w ulicach asfaltowych) i wodociągowej m.in. w Sulisławicach, Dobrzecu Płn.	budowa sieci na terenach objętych nowo zatwierdzonymi miejscowymi planami	<ul style="list-style-type: none"> • nowe przyłącza wodociągowe sanitarne i kanalizacyjne, 	Podniesienie komfortu zamieszkania i jakości infrastruktury technicznej w Sulisławicach i Dobrzecu Płn. Zwiększenie bezpieczeństwa i zmniejszenie kosztów eksploatacji ciągów komunikacyjnych na tych terenach.
Budowa odcinka trasy drogi krajowej na odc. od Al. Wojska Polskiego do ul. Poznańskiej w Kaliszu (do drogi krajowej nr 12)	3,6 km drogi jednojezdniowej	<ul style="list-style-type: none"> • nowa ścieżka rowerowa, • zwiększenie możliwości przepływu pojazdów przez Miasto w godzinach szczytu komunikacyjnego • przerzucenie części ruchu tranzytowego na obrzeża miasta 	Podniesienie komfortu życia mieszkańców poprzez udrożnienie tranzytu z Ostrowa Wlkp. do Konina, Poprawa bezpieczeństwa, zmniejszenie liczby wypadków
Pieszo - rowerowy szlak przyrodniczo kulturowy Miasta Kalisza. Śladami przeszłości bliżej natury	Budowa ciągów pieszo- rowerowych włączonych w ciąg Wielkopolskiej drogi rowerowej, oraz w korytarz ekologiczny sieci ECONET (K-37)	<ul style="list-style-type: none"> • nowe szlaki ścieżki rowerowe 	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez sukcesywne przenoszenie ruchu rowerowego na wydzielone szlaki rowerowe o charakterze przyrodniczo kulturowym.
Nazwa zadania objętego interwencją Planu Rozwoju Lokalnego	Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego		
	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie

Modernizacja i rozbudowa obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych przy ul Łódzkiej 19-29	Modernizacja istniejącego stadionu poprzez stworzenie areny sportowej dla piłki nożnej i lekkiej atletyki wraz z przebudową trybun, wybudowanie boisk sportowych do siatkówki, koszykówki, kortów tenisowych, ściany wspinaczkowej i ścieżki zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie możliwości rozwoju sportu 	Poprawa zdrowia mieszkańców poprzez umożliwienie uprawiania sportu w zakresie zarówno wyczynowym jak i rekreacyjnym
---	--	---	---

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Kaliszu

W wyniku realizacji zadań objętych interwencją planu zostaną osiągnięte rezultaty, które w dłuższym horyzoncie przekładać się będą na polepszenie ogólnej sytuacji w mieście w ramach poszczególnych obszarów. Zasadniczy pomiar bezpośrednich wskaźników odbywać się będzie na poziomie zadań.

Wielkości poszczególnych wskaźników ekonomicznych zostaną określone przez Studia Wykonalności dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

**ROZDZIAŁ 7.GOSPODARKA FINANSOWA MIASTA W LATACH 2001 -
2005**

7.1. WYKONANIE BUDŻETÓW MIASTA KALISZA W LATACH 2001 - 2005

Z danych przedstawionych przez jednostkę w rocznych sprawozdaniach z wykonania budżetów wynika, że w 2001 roku jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 214 529 611 zł, natomiast wydatki w wysokości 227 103 911 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -12 574 300 zł.

W trakcie zmian dokonywanych w ciągu roku planowane dochody ukształtowały się na poziomie 232 173 774 zł, wydatki w wysokości 250 428 588 zł, a planowany wynik wyniósł -18 254 814 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2001 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 226 393 843 zł, co stanowiło 105,5% pierwotnego planu oraz 97,5% kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 244 837 896 zł, tj. 107,8% planu pierwotnego i 97,8% ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Miasto Kalisz osiągnęło wynik w postaci deficytu w wysokości 18 444 053 zł.

Tabela 17. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w 2001 r. (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2001 r.		Wykonanie na 31.12	% Wykonania (4:2)	% Wykonania (4:3)
	Plan na 1.01.	Plan na 31.12.			
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	214 529 611	232 173 774	226 393 843	105,5%	97,5%
WYDATKI OGÓŁEM	227 103 911	250 428 588	244 837 896	107,8%	97,8%
WYNIK	-12 574 300	-18 254 814	-18 444 053	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu za 2001 r.

Z danych dotyczących rocznego sprawozdania z wykonania budżetu za 2002 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 210 630 950 zł, natomiast wydatki w wysokości 221 517 600 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 10 886 650 zł.

W trakcie zmian dokonywanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 229 971 062 zł, plan wydatków 239 315 090 zł, a wynikający z tych wielkości wynik w wysokości -9 344 028 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2002 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 230 356 667 zł, co stanowiło 109,4% pierwotnego planu oraz 100,2% kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 232 105 983 zł, tj. 104,8% planu pierwotnego i 97,0% ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Miasto Kalisz osiągnęło wynik w postaci deficytu w wysokości 1 749 316 zł.

Tabela 18. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w 2002 r. (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2002 r.		Wykonanie na 31.12	% Wykonania (4:2)	% Wykonania (4:3)
	Plan na 1.01.	Plan na 31.12.			

1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	210 630 950	229 971 062	230 356 667	109,4%	100,2%
WYDATKI OGÓŁEM	221 517 600	239 315 090	232 105 983	104,8%	97,0%
WYNIK	-10 886 650	-9 344 028	-1 749 316	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu za 2002 r.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2003 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 225 177 818 zł, a wydatki w wysokości 227 345 068 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 2 167 250 zł.

Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 223 526 470 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 225 437 737 zł a wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 1 911 267 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2003 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 224 360 219 zł, co stanowiło 99,6% pierwotnego planu oraz 100,4% kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w danym okresie zrealizowane w wysokości 223 123 053 zł, tj. 98,1% planu pierwotnego i 99,0% ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Miasto Kalisz osiągnęło wynik w postaci nadwyżki w wysokości 1 237 166 zł.

Tabela 19. Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w 2003 r. (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2003 r.		Wykonanie na 31.12	% Wykonania (4:2)	% Wykonania (4:3)
	Plan na 1.01.	Plan na 31.12.			
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	225 177 818	223 526 470	224 360 219	99,6%	100,4%
WYDATKI OGÓŁEM	227 345 068	225 437 737	223 123 053	98,1%	99,0%
WYNIK	-2 167 250	-1 911 267	1 237 166	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu za 2003 r.

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2004 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 213 616 135 zł, a wydatki w wysokości 223 266 135 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 9 650 000 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 234 936 254 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 245 375 254 zł, a wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 10 439 000 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2004 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 243 298 283 zł, co stanowiło 113,9% pierwotnego planu oraz 103,6% kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 242 558 729 zł, tj. 108,6% planu pierwotnego i 98,9% ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Miasto Kalisz osiągnęło wynik w postaci nadwyżki w wysokości 758 795 zł.

Tabela 20 Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w 2004 r. (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2004 r.		Wykonanie na 31.12.	% Wykonania (4:2)	% Wykonania (4:3)
	Plan na 1.01.	Plan na 31.12.			
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	213 616 135	234 936 254	243 298 283	113,9%	103,6%
WYDATKI OGÓŁEM	223 266 135	245 375 254	242 558 729	108,6%	98,9%
WYNIK	-9 650 000	-10 439 000	739 554	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu za 2004r..

Zgodnie z danymi dotyczącymi budżetu na 2005 rok wynika, że jednostka pierwotnie planowała dochody w wysokości 264 845 085 zł, a wydatki w wysokości 274 642 073 zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 9 796 988 zł. Po zmianach dokonanych w ciągu roku ostateczny plan dochodów wyniósł 269 573 865 zł, wydatki zaplanowano w kwocie 285 935 871 zł, a wynikający z tych wielkości wynik w postaci deficytu w wysokości 16 362 006 zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2005 r., jednostka faktycznie osiągnęła dochody ogółem w kwocie 280 451 957 zł, co stanowiło 105,9% pierwotnego planu oraz 104,0% kwot zaplanowanych ostatecznie na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 282 044 203 zł, tj. 102,7% planu pierwotnego i 98,6% ostatecznego planu rocznego. W rezultacie Miasto Kalisz osiągnęło wynik w postaci deficytu w wysokości 1 592 246 zł.

Tabela 21 Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetu w 2005 r. (dane w PLN)

Wyszczególnienie	Plan na 2005 r.		Wykonanie na 31.12.	% Wykonania (4:2)	% Wykonania (4:3)
	Plan na 1.01.	Plan na 31.12.			
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	264 845 085	269 573 865, 94	280 451 957	105,89 %	104,04 %
WYDATKI OGÓŁEM	274 642 073	285 935 871;94	282 044 203	102,70 %	98, 64 %
WYNIK	- 9 796 988	- 16 362 006	- 1 592 246	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu za 2005r.

7.2.DOCHODY MIASTA KALISZA W LATACH 2001 – 2005

Tabela 22. Dochody Miasta Kalisz według źródeł ich pochodzenia (dane w PLN)

Wyszczególnienie	2001	Struktura	2002	Struktura	2003	Struktura	2004	Struktura	2005	Struktura	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.
	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
DOCHODY OGÓLEM	226 393 843	100,0%	230 356 667	100,0%	224 360 219	100,0%	243 298 283	100,0%	280 451 957	100,0%	101,8%	97,4%	108,4%	115,27%
RAZEM DOCHODY WŁASNE	85 692 272	37,9%	92 609 881	40,2%	97 430 506	43,4%	122 343 079	50,3%	152 376 680	54,33%	108,1%	105,2%	125,6%	124,55%
podatek dochod. od osób prawnych	2 410 765	1,1%	3 185 166	1,4%	2 522 590	1,1%	4 052 510	1,7%	4 508 303	1,61%	132,1%	79,2%	160,6%	111,25%
podatek dochod. od osób fizycznych	30 443 971	13,4%	29 808 941	12,9%	31 075 623	13,9%	52 013 945	21,4%	59 609 789	21,25%	97,9%	104,2%	167,4%	114,6%
dochody z majątku	7 134 745	3,2%	8 676 884	3,8%	9 247 979	4,1%	8 508 404	3,5%	7 062 260	2,52%	121,6%	106,6%	92,0%	83%
w tym: sprzedaż majątku	773 879	0,3%	2 222 674	1,0%	2 455 659	1,1%	2 938 320	1,2%	2 381 735	0,85%	287,2%	110,5%	119,7%	81,06%
podatek od nieruchomości	28 713 364	12,7%	30 647 999	13,3%	33 598 022	15,0%	34 299 974	14,1%	37 835 010	13,49%	106,7%	109,6%	102,1%	110,31%
opłata skarbową	2 641 981	1,2%	2 095 342	0,9%	1 533 020	0,7%	2 653 230	1,1%	3 421 300	1,22%	79,3%	73,2%	173,1%	128,95%
podatek od środków transportowych	2 063 935	0,9%	2 728 445	1,2%	2 914 765	1,3%	2 912 514	1,2%	2 965 509	1,06%	132,2%	106,8%	99,9%	101,82%
pozostałe dochody	12 283 511	5,4%	15 467 104	6,7%	16 538 507	7,4%	17 902 502	7,4%	36 974 509	13,18%	125,9%	106,9%	108,4%	206,53%
DOTACJE CELOWE	55 625 905	24,6%	53 221 967	23,1%	31 592 636	14,1%	35 511 759	14,6%	38 462 019	13,71%	95,7%	59,4%	112,4%	108,31%
z tego:														
na zadania z zakr. administr. rządow.	43 776 357	19,3%	39 983 733	17,4%	19 269 199	8,6%	25 707 969	10,6%	30 045 841	10,71%	91,3%	48,2%	133,4%	116,87%
w tym: inwestycyjne	43 000	0,0%	452 740	0,2%	97 983	0,0%	198 876	0,1%	1 448 408	0,52%	1052,9%	21,6%	203,0%	728,30%
na zadania własne	8 885 763	3,9%	9 536 481	4,1%	9 923 685	4,4%	7 464 982	3,1%	6 313 157	2,25%	107,3%	104,1%	75,2%	84,57%
w tym: inwestycyjne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3 200 000	1,3%	40 071	0,01%	0,0%	0,0%	-	1,25%
na zadania real. na podst. porozum. z organami admin. rządowej	1 540 469	0,7%	1 672 552	0,7%	1 835 941	0,8%	996 081	0,4%	601 088	0,21%	108,6%	109,8%	54,3%	60,35%
w tym: inwestycyjne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%
na zadania realiz. na podst. porozum. między jedn. samorządu teryt.	302 982	0,1%	240 700	0,1%	214 000	0,1%	414 203	0,2%	1 146 297	0,41%	79,4%	88,9%	193,6%	276,75%
w tym: inwestycyjne	110 000	0,0%	57 000	0,0%	10 000	0,0%	0	0,0%	140 000	0,05%	51,8%	17,5%	0,0%	-
otrzymane ze źródeł pozabudżetowych	1 120 334	0,5%	1 788 501	0,8%	349 811	0,2%	928 524	0,4%	355 636	0,13%	159,6%	19,6%	265,4%	38,3%
c.d. Wyszczególnienie	2001	Struktura	2002	Struktura	2003	Struktura	2004	Struktura	2005	Struktura	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.
	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
w tym: inwestycyjne	907 271	0,4%	1 785 201	0,8%	119 457	0,1%	686 475	0,3%	0	0,0%	196,8%	6,7%	574,7%	-

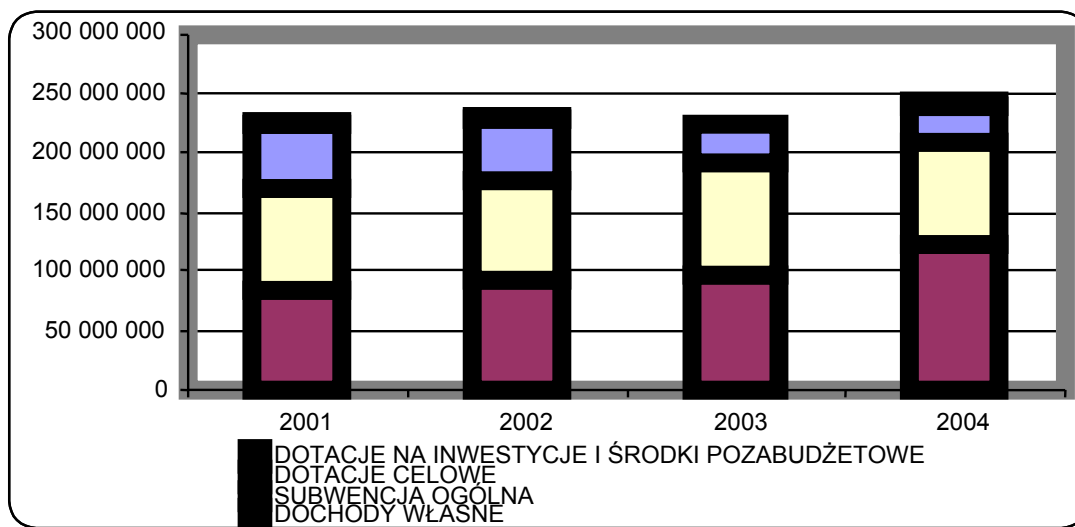
SUBWENCJA OGÓLNA	85 075 666	37,6%	84 524 819	36,7%	95 337 077	42,5%	85 443 445	35,1%	89 613 258	31,95%	99,4%	112,8%	89,6%	104,88%
z tego:														
część oświatowa	67 100 369	29,6%	66 756 163	29,0%	74 160 483	33,1%	76 846 638	31,6%	82 949 170	29,58%	99,5%	111,1%	103,6%	107,94%
część podstawowa/uzupełniająca	129 776	0,1%	58 108	0,0%	78 095	0,0%	2 340 164	1,0%	0	0,0%	44,8%	134,4%	2996,6%	-
część rekompensująca	6 693 062	3,0%	6 439 818	2,8%	6 080 560	2,7%	4 641	0,0%	0	0,0%	96,2%	94,4%	0,1%	-
część wyrównawcza	1 036 735	0,5%	1 019 805	0,4%	1 028 708	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	98,4%	100,9%	0,0%	-
część równoważąca	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	6 252 002	2,6%	6 664 088	2,38%	0,0%	0,0%	-	106,59%
część drogowa	10 115 724	4,5%	10 250 925	4,5%	13 989 231	6,2%	0	0,0%	0	0,0%	101,3%	136,5%	0,0%	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 - 2005 r.

W 2001 roku dochody miasta Kalisz wykonane zostały w wysokości 226 393 843 zł. Największy udział w dochodach stanowiły dochody własne w wysokości 37,9%. Kolejną pozycję stanowiły subwencje z udziałem 37,6% i dotacje celowe 24,6%.

W 2002 roku dochody wykonane zostały w kwocie 230 356 667 zł i były wyższe o około 1,8%. Odnotowano spadek subwencji (o 0,6%) oraz wzrost dochodów własnych (o 8,0%). Wysokość otrzymanych dotacji celowych spadła o 4,3%.

Wykres 1. Dochody budżetowe w latach 2001 – 2005 (dane w PLN)

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 - 2004.

Struktura dochodów w 2002 roku nie uległa radykalnej zmianie. Spadł udział dotacji do poziomu odpowiednio 23,1%, udział subwencji spadł do poziomu 36,7%, a udział dochodów własnych wzrósł do 40,2% dochodów ogółem.

Wykonane dochody w 2003 roku są niższe niż osiągnięte w roku poprzednim o 2,6% i wynoszą 224 360 219 zł. Na taką zmianę dochodów miał wpływ wzrost dochodów własnych o 5,2% oraz wzrost subwencji o 12,8%. Dochody z tytułu dotacji celowych spadły o 40,6% w stosunku do 2002 roku. W strukturze dochodów w 2003 roku największy udział stanowią dochody własne w wysokości około 43,4%. Kolejnym źródłem, co do wielkości są subwencje na poziomie 42,5% i dotacje celowe w wysokości 14,1%.

Osiągnięte dochody w 2004 roku są wyższe niż osiągnięte w roku poprzednim o 8,4%. Wzrost dochodów wynikał ze wzrostu dochodów z dotacji celowych i środków pozabudżetowych o 12,4% oraz dochodów własnych o 25,6%. Dochody z tytułu subwencji spadły w stosunku do 2003 roku o 10,4%.

W strukturze dochodów w 2004 roku największy udział stanowią dochody własne – 50,3%. Kolejnym źródłem co do wielkości są dochody z subwencji – 35,1%. Struktura dochodów w latach 2001 - 2005 wskazuje, że zadania jednostki finansowane były średnio w 57% poprzez transfery z budżetu państwa.

7.3. WYDATKI MIASTA KALISZA W LATACH 2001 – 2005

Tabela 23. Dane o wydatkach miasta Kalisz w latach 2001 – 2005 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	2001	Struktura	2002	Struktura	2003	Struktura	2004	Struktura	2005	Struktura	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.	Wskaźn.
	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	w złotych	w %	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004
WYDATKI OGÓLEM	244 837 896	100,0%	232 105 983	100,0%	223 123 053	100,0%	242 558 729	100,0%	282 444 203	100,0%	94,8%	96,1%	108,7%	116%
z tego:														
wydatki majątkowe	34 970 605	14,3%	23 817 589	10,3%	30 291 528	13,6%	35 895 086	14,8%	57 687 617	20,45%	68,1%	127,2%	118,5%	160,71%
wydatki bieżące	209 867 291	85,7%	208 288 394	89,7%	192 831 525	86,4%	206 663 660	85,2%	224 356 586	79,55%	99,2%	92,6%	107,2%	108,56%
z tego:														
wydatki na wynagrodzenia	128 190 693	61,1%	122 405 715	58,8%	110 178 685	57,1%	112 413 108	54,4%	115 913 939	41,10%	95,5%	90,0%	102,0%	103,11%
dotacje	12 689 410	6,0%	12 007 276	5,8%	14 677 859	7,6%	13 210 098	6,4%	17 410 533	6,17%	94,6%	122,2%	90,0%	131,80%
wydatki na obsługę długu wyd. z tyt. udziel. poręcz. i gwaran.	2 765 170	1,3%	3 258 702	1,6%	2 281 829	1,2%	1 917 311	0,9%	2 176 106	0,77%	117,8%	70,0%	84,0%	113,50%
pozostałe wydatki	66 222 018	31,6%	70 616 701	33,9%	65 693 152	34,1%	79 123 143	38,3%	88 856 008	31,50%	106,6%	93,0%	120,4%	112,30%

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 - 2005.

W łącznej kwocie 244 837 896 zł wykonanych przez jednostkę wydatków w 2001 roku - wydatki bieżące zostały wykonane w wysokości 209 867 291 zł (85,7% wydatków ogółem), zaś wydatki majątkowe w wysokości 34 970 605 zł tj. 14,3% wydatków ogółem.

W strukturze wydatków bieżących największy udział miały wydatki na wynagrodzenia w wysokości 58,3%, następnie pozostałe wydatki – 34,1% oraz dotacje – 6,4% i wydatki na obsługę długu i poręczeń - 1,3% wydatków bieżących.

W stosunku do roku 2001 wydatki w 2002 roku spadły o 5,2%. Wydatki majątkowe jednostki spadły o 31,9%, zaś na wydatki bieżące jednostka przeznaczyła o 0,8% środków mniej.

Uwzględniając strukturę poniesionych wydatków, na wydatki bieżące przeznaczono 89,7%, a na wydatki majątkowe 10,3% środków finansowych. Udział wydatków majątkowych w porównaniu do 2001 roku zmniejszył się, zaś wydatków bieżących zwiększył.

W grupie wydatków bieżących, największy udział miały wydatki na wynagrodzenia - 57,9%, następnie pozostałe wydatki – 34,7% oraz dotacje – 5,8% i wydatki na obsługę długu i poręczeń - 1,6% wydatków bieżących. Wydatki na wynagrodzenia spadły o 1,3%, poziom dotacji spadł o 10,2%, zaś pozostałe wydatki wzrosły o 1,3%.

Wykonane wydatki w 2003 roku w stosunku do 2002 roku są niższe o 3,9%. Na wydatki majątkowe jednostka przeznaczyła o 27,2% środków więcej, natomiast na wydatki bieżące 7,4% środków mniej. Struktura poniesionych wydatków nie uległa zmianie, na wydatki bieżące przeznaczono 86,4%, a na wydatki majątkowe 13,6% środków finansowych. W strukturze wydatków bieżących, największy udział mają wydatki na wynagrodzenia – 56,3%, następnie pozostałe wydatki – 34,9% oraz dotacje – 7,6% i wydatki na obsługę długu i poręczeń - 1,2% wydatków bieżących. Wydatki na wynagrodzenia spadły o 10,0%, kwota pozostałych wydatków spadła o 7,0%, zaś dotacje wzrosły o 22,2%.

W stosunku do roku 2003 wydatki w 2004 roku wzrosły o 8,7%. Wydatki majątkowe jednostki wzrosły o 18,5%, zaś na wydatki bieżące jednostka przeznaczyła o 7,2% środków więcej.

W strukturze wydatków bieżących w roku 2004 największy udział miały wydatki na wynagrodzenia w wysokości 54,4% wydatków bieżących, następnie pozostałe wydatki – 38,3% tychże wydatków.

Zgodnie z budżetem wydatki na wynagrodzenia wzrosły o 2,0% poziom dotacji spadł o 10,0%, zaś pozostałe wydatki wzrosły o 20,4%.

7.4. WYNIK BUDŻETÓW MIASTA KALISZA

W roku 2001 jednostka osiągnęła deficyt budżetowy w wysokości 18 444 053 zł, w roku 2002 deficyt budżetowy w wysokości 1 749 316 zł, w 2003 roku nadwyżkę budżetową na poziomie 1 237 166 zł, a w 2004 roku jednostka osiągnęła nadwyżkę budżetową w wysokości 739 554 zł. Wielkość uzyskanego wyniku w stosunku do zrealizowanych dochodów stanowiła w 2001 roku -8,1%, w 2002 roku -0,8%, a w 2003 roku 0,6%. W roku 2004 relacja wyniku do dochodów wynosi -0,3%.

Tabela 24. Dane dotyczące wyników miasta Kalisz w latach 2001 – 2005 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
DOCHODY OGÓLEM	226 393 843	230 356 667	224 360 219	243 298 283	280 451 957
WYDATKI OGÓLEM	244 837 896	232 105 983	223 123 053	242 558 729	282 044 203
WYNIK	-18 444 053	-1 749 316	1 237 166	739 554	- 1 592 246
FINANSOWANIE	21 272 497	12 108 899	1 799 733	9 856 843	24 835 300
Przychody ogółem	29 450 947	27 561 444	21 049 583	27 022 093	42 369 050
z tego:					
kredyty bankowe i pożyczki	26 586 500	24 733 000	10 690 000	23 652 194	23 405 653
splaty pożyczek udzielonych	0	0	0	333 000	1 667 000
nadwyżka z lat ubiegłych	0	0	0	0	0
papiery wartościowe	0	0	0	0	0
obligacje j.s.t. oraz związków komunal.	0	0	0	0	6 700 000
prywatyzacja majątku j.s.t.	38 314	0	0	0	0
inne źródła	2 826 133	2 828 444	10 359 583	3 036 899	10 596 397
Rozchody ogółem	8 178 450	15 452 545	19 249 850	17 165 250	17 533 750
z tego:					
splaty kredytów i pożyczek	8 178 300	15 451 050	17 249 850	17 165 250	17 533 750
pożyczki (udzielone)	0	0	2 000 000	0	0
lokaty w bankach	0	0	0	0	0
wykup papierów wartościowych	0	0	0	0	0
wykup obligacji samorządowych	0	0	0	0	0
inne cele	150	1 495	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 – 2005.

7.5. WOLNE ŚRODKI MIASTA KALISZA

Dla potrzeb oceny siły finansowej j.s.t. stosuje się kategorię „wolnych środków”, która obejmuje dochody ogółem pomniejszone o dotacje na inwestycje oraz o wydatki bieżące (bez wydatków na obsługę długu i wydatków z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji).

Wysokość wolnych środków wskazuje na zdolność j.s.t. do regulowania zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, a więc do spłaty rat kapitałowych i odsetek, a także na zdolność do samodzielnego finansowania inwestycji.

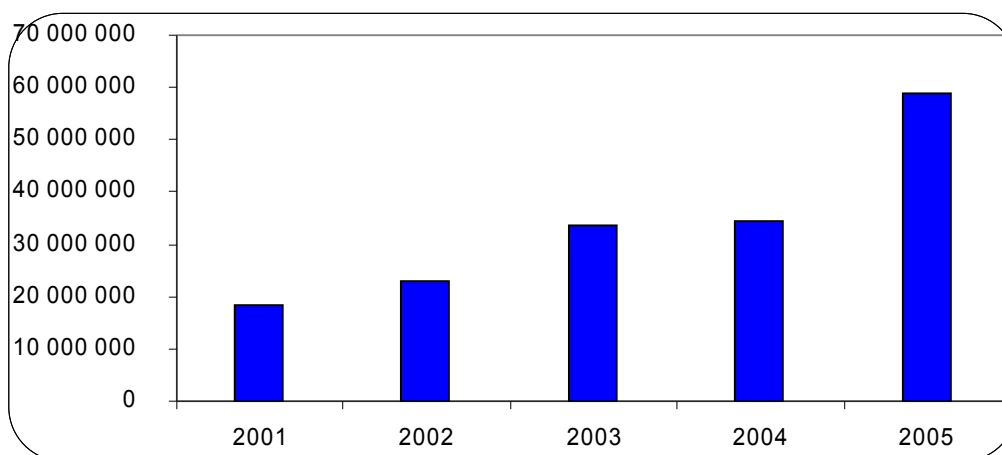
Tabela 25. Wolne środki miasta Kalisz w latach 2001 – 2005 (dane w PLN)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
DOCHODY OGÓŁEM	226 393 843	230 356 667	224 360 219	243 298 283	280 451 957
DOTACJE NA INWESTYCJE	1 060 271	2 294 941	227 440	4 085 351	1 628 479
WYDATKI BIEŻĄCE	209 867 291	208 288 394	192 831 525	206 663 660	222 180 480
WYDATKI NA OBSŁUGĘ DŁUGU	2 765 170	3 258 702	2 281 829	1 917 311	2 176 106
WOLNE ŚRODKI [1-2-3+4]	18 231 451	23 032 034	33 583 083	34 485 841	58 819 104

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 – 2005.

W latach 2001 – 2005 poziom wolnych środków kształtował się na poziomie od około 18,2 mln do 58,8 mln PLN.

Wykres 2. Kształtowanie się wolnych środków w Miasta Kalisz w latach 2001 – 2005 (dane w PLN)

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miasta za lata 2001 – 2005.

Kwota, którą miasto mogło w 2001 roku przeznaczyć na pokrycie wydatków na spłatę zadłużenia (odsetki + kapitał od zaciągniętych kredytów, pożyczek czy wyemitowanych obligacji), a następnie na realizację inwestycji wyniosła 18 231 451 PLN, co stanowiło 8,1% dochodów (bez uwzględnienia dotacji i środków pozabudżetowych na inwestycje) jakie Kalisz otrzymała w tym okresie.

W 2002 roku wielkość wolnych środków wyniosła 23 032 034 PLN, co stanowiło 10,1% dochodów (bez uwzględnienia dotacji i środków pozabudżetowych na inwestycje) otrzymanych przez miasto.

W 2003 roku wielkość wolnych środków wyniosła 33 583 083 PLN, co stanowiło 15,0% dochodów (bez uwzględnienia dotacji i środków pozabudżetowych na inwestycje) otrzymanych przez miasto.

W roku 2004 odnotowano kwotę 34 485 841 PLN wolnych środków co stanowi 14,5% dochodów uzyskanych (bez uwzględnienia dotacji i środków pozabudżetowych na inwestycje) przez miasto.

W 2005 roku wielkość wolnych środków wyniosła 58 819 104 PLN, co stanowiło 20,97% dochodów (bez uwzględnienia dotacji i środków pozabudżetowych na inwestycje) otrzymanych przez miasto.

ROZDZIAŁ 8. WIELOLETNI PLAN FINANSOWY

8.1.WIELOLETNI PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013

Listę zadań objętych interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisz wraz z planem finansowania zawarto w tabeli 26.

Tabela 26 Lista zadań objętych interwencją Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisz do roku 2013 z planem finansowania (dane w tys. PLN)

Nr zad.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Przewidywane źródła finansowania	Przewidywany całkowity koszt inwestycji	Przewidywane nakłady ponies. do końca 2006r.	Nakłady na realizację zadań w roku				Okres realizacji (finansowania)
						2007	2008	2009	2010	
1	Połączenie dróg krajowych poprzez budowę ul. Stanczukowskiego na odcinku od ul. Godebskiego do Łódzkiej	droga jednojezdniowa, poszerzenie ul. Stawiszyńskiej; odwodnienie, oświetlenie+ budowa ścieżek rowerowych, oraz wykupy terenów i nieruchomości.	OGÓŁEM	39 342	639	2 000	3 000	8 000	17 703	2004- 2011; z udziałem środków unijnych w latach 2009-2011
			Budżet Miasta	7 494		0	3 000	1 200	2 655	
			Kredyty komerc.	3 200		2 000	0	0	0	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0	0	
			Środki unijne	28 648		0	0	6 800	15 048	
2	Budowa ulic dla uaktywnienia strefy gospodarczej wraz z włączeniem do ciągu dróg krajowych	Budowa ul. Obozowej od Dworcowej do Zachodniej; ul. Zachodniej od Metalowców do ul. Wrocławskiej (z wiaduktem); oraz w części ulice Metalowców, Sulisławicka, Zagorzynek, Piwonicka, Noskowska w zakresie jezdni, chodników, kanal. deszczowej, oświetlenia	OGÓŁEM	21 000	200	3 800	5 200	6 600	5 200	2006-2009; z udziałem środków unijnych w latach 2007-2010
			Budżet Miasta	3 320		570	780	990	780	
			Kredyty komerc.	0					0	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0	0	
			Środki unijne	17 680		3 230	4 420	5 610	4 420	
3	Piesz - rowerowy szlak przyrodniczo kulturowy Miasta Kalisza. Śladami przeszłości bliżej natury	Budowa ciągu pieszo- rowerowego, który zostanie włączony w ciąg Wielkopolskiej drogi rowerowej, oraz w korytarz ekologiczny sieci krajowej ECONET (K-37)	OGÓŁEM	40 000	0	450	8 000	8 000	8 000	z udziałem środków unijnych w latach 2007-2012
			Budżet Miasta	6 000		450	1 200	1 200	1 200	
			Kredyty komerc.	0		0	0	0	0	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0	0	
			Środki unijne	34 000		0	6 800	6 800	6 800	

Nr zad.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Przewidywane źródła finansowania	Przewidywany całkowity koszt inwestycji	Przewidywane nakłady ponies. do końca 2006r.	Nakłady na realizację zadań w roku				Okres realizacji (finansowania)
						2007	2008	2009	2010	
4	Budowa odcinka drogi krajowej nr12 od planowanego węzła drogowego w rejonie Alei Wojska Polskiego do ul. Poznańskiej wraz z wykupami, odwodnieniem, oświetleniem i ścieżką rowerową (z udziałem środków Unijnych)	budowa drogi dwupasmowej wraz z wykupami, odwodnieniem, oświetleniem i ścieżką rowerową	OGÓŁEM	47 500	0	300	2 000	15 500	16 700	2007-2012; przy środkach z Unii w latach 2009 - 2012
			Budżet Miasta	0		0	0	0		
			Kredyty komerc.	9 080		300	2 000	2 325	2 505	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0		
			Środki unijne	38 420		0	0	13 175	14 195	
5	Budowa odcinka drogi krajowej od ul. Ronda Westerplatte do ul. Majkowskiej (połączenie do drogi krajowej nr 12 i 25) (z udziałem środków Unijnych)	budowa drogi wraz z jednym obiektem mostowym oraz dwoma rondami (Dobrzecka i Poznańska) wraz z wykupami, odwodnieniem, oświetleniem i ścieżką rowerową	OGÓŁEM	26 400	0	0	0	4 250	7 000	2009-2012; przy środkach z Unii w latach 2010 - 2012
			Budżet Miasta	0		0	0	0		
			Kredyty komerc.	4 173		0	0	850	1 050	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0		
			Środki unijne	22 227		0	0	3 400	5 950	
6	Przebudowa i modernizacja dróg publicznych stanowiących Trakt Kalisko - Wieluński na odcinku ul. Księżny Jolanty od ul. Częstochowskiej do ul. Starożytnej oraz ul. Starożytna do granic Miasta	przebudowa drogi jednojezdniowej	OGÓŁEM	8 500	0	400	2 100	3 000	3 000	2007-2010; przy środkach z Unii w latach 2008 - 2010
			Budżet Miasta	0		0	0	0		
			Kredyty komerc.	1 615		400	315	450	450	
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0		
			Środki unijne	6 885		0	1 785	2 550	2 550	
7	Budowa sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Dobrzecu, wraz z Sołectwem Dobrzec oraz na osiedlu Sulisławice	budowa sieci na terenach objętych nowo zatwierdzonymi miejscowymi planami	OGÓŁEM	25 450	350	1 100	8 000	8 000	5 000	2006-2011; przy udziale środków unijnych w latach 2007-2011
			Budżet Miasta	350		0	0	0	0	
			Kredyty komerc.	0		0	0	0	0	
			Pozyczki prefer.	3 765		165	1 200	1 200	750	
			Środki unijne	21 335		935	6 800	6 800	4 250	
Nr zad.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Przewidywane źródła finansowania	Przewidywany całkowity koszt inwestycji	Przewidywane nakłady ponies. do końca 2006r.	Nakłady na realizację zadań w roku				Okres realizacji (finansowania)
						2007	2008	2009	2010	

8	Modernizacja i rozbudowa obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych w rejonie ul. Łódzkiej 19-29	wykonanie drenażu i nawierz. boiska i bieżni, nowych trybun, zaplecza socjalnego, dróg i chodników, modernizacja obiektów kubaturowych i budowa obiektów rekreacyjnych	OGÓŁEM	27 000	400	6 000	7 800	8 400	4 400	2007-2010; z udziałem środków unijnych
			Budżet Miasta	3 990		900	1 170	1 260	660	
			Kredyty komerc.	0		0	0	0		
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0		
			Środki unijne	22 610		5 100	6 630	7 140	3 740	
9	Budowa Regionalnej Biblioteki Publicznej wraz Centrum Kultury	Budowa obiektu dla woluminów, terminale komputerowe, sale multimedialne, wypożyczalnia i czytelnia, a także pomieszczenia kultury	OGÓŁEM	17 000		2 500	5 000	5 000	4 500	2008-2010; z udziałem środków unijnych
			Budżet Miasta	2 550		375	750	750	675	
			Środki unijne	14 450		2 125	4 250	4 250	3 825	
10	Przekształcenie przestrzennego, zdegradowanego obszaru wraz z odbudową obiektu tzw. Koszar Godebskiego na cele zintegrowanego zespołu funkcji kulturalno sportowych oraz społecznych	Odbudowa budynku, zagospodarowanie, budowa ciągu pieszo-jezdego pomiędzy ul. Babina, a ul. Ciasną wraz z przebudową boisk i budową osiedlowej sali gimnastycznej przy Gimnazjum nr 2	OGÓŁEM	8 500		300	3 600	3 000	1 600	2007 - 2009 z udziałem środków unijnych
			Budżet Miasta	1 530		300	540	450	240	
			Kredyty komerc.	0						
			Pozyczki prefer.	0		0	0	0		
			Środki unijne	6 970		0	3 060	2 550	1 360	
ŁĄCZNE NAKŁADY			OGÓŁEM			16 850	44 700	69 750	73 103	
			Budżet Miasta			2 595	7 440	5 850	6 210	
			Kredyty komerc.			2 700	2 315	3 625	4 005	
			Pozyczki prefer.			165	1 200	1 200	750	
			Środki unijne			11 390	33 745	59 075	62 138	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Tabela 27 Lista projektów zgłoszonych i planowanych do zgłoszenia przez Miasto Kalisz do "Systemu ewidencji przedsięwzięć planowanych na okres planowania 2007-2013" Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu (dane w PLN)

Tytuł przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Wartość	Przewidywane koszty realizacji w poszczególnych latach									
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Utworzenie placówki wczesnej wielospecjalistycznej i kompleksowej pomocy dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub zagrożonym	Miasto Kalisz	3 010 000	40 000	320 000	530 000	530 000	530 000	530 000	530 000	530 000	0	0

niepełnosprawnością												
Ograniczenie skutków niepełnosprawności w Mieście Kaliszu poprzez utworzenie punktu obsługi osób niepełnosprawnych	Miasto Kalisz	1 930 399	80 000	517 066	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	133 333
Szkoła seniora. Nowa jakość edukacji społecznej	Miasto Kalisz	426 095	155 365	135 365	135 365	0	0	0	0	0	0	0
Wytyczenie, oznakowanie i wypromowanie Rowerowego Międzynarodowego Szlaku Bursztynowego realizowanego w ramach europejskiego programu Greenways	Miasto Kalisz	20 000	10 000	10 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Przekształcenia w dzielnicy pożydowskiej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Terenów Miejskich dla Miasta Kalisza	Miasto Kalisz	4 880 000	0	0	2 440 000	2 440 000	0	0	0	0	0	0
Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy u kobiet i mężczyzn w wieku od 40 do 60 lat oraz zapobieganie i zwalczanie zjawiska otyłości u dzieci w wieku od 10 do 19 lat	Miasto Kalisz	1 991 897	305 471	281 071	281 071	281 071	281 071	281 071	281 071	281 071	0	0
Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie profilaktyki chorób układu krążenia	Miasto Kalisz	1 640 000	230 000	235 000	235 000	235 000	235 000	235 000	235 000	235 000		
Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania łagodnego przerostu stercza	Miasto Kalisz	1 340 000	190 000	190 000	190 000	190 000	190 000	190 000	190 000	200 000		

Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza w zakresie programu wczesnego wykrywania chorób nowotworowych jelita grubego	Miasto Kalisz	5 110 000	730 000	730 000	730 000	730 000	730 000	730 000	730 000	730 000		
Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców Kalisza poprzez wyposażenie zakładów służby zdrowia lub miejsc dużych skupisk ludzkich w automatyczne defibrylatory służące do ratowania życia w nagłych przypadkach zatrzymania krążenia	Miasto Kalisz	100 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000					
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez przygotowanie i uruchomienie systemu łączności dla służb odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa w mieście, w celu ich integracji	Miasto Kalisz	440 000	200 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego Miasta Kalisza poprzez rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego miasta	Miasto Kalisz	650 000	250 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego dzieci i młodzieży poprzez realizację działań prowadzonych w zakresie platformy prewencyjnej "Organizacja Czasu Wolnego Dzieci i Młodzieży"	Miasto Kalisz	450 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
		21 988 391	2 265 836	2 573 502	4 896 436	4 761 071	2 296 071	2 296 071	2 306 071	330 000	263 333	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Powyższe tabele prezentują inwestycje przyjęte do realizacji w ramach PRL Miasta Kalisza, które wynikają bezpośrednio z Programu Gospodarczego pn. Wieloletni Program Inwestycyjny Kalisza - miasta na prawach powiatu na lata 2007-2010 oraz zgłoszonych przez Miasto Kalisz do "Systemu ewidencji przedsięwzięć planowanych na okres planowania 2007-2013" Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. Zmiana projektów WPI, z zadaniami współfinansowanymi ze środków strukturalnych stanowić będzie zmianę Wieloletniego Programu Rzeczowego w PRL.

8.2. RODZAJE RYZYKA TOWARZYSZĄCEMU FUNKCJONOWANIU JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W trakcie realizacji długoterminowego planu finansowego na lata 2006 – 2013 należy uwzględnić możliwe wystąpienie zagrożeń utrudniających osiągnięcie zamierzonych celów. Zagrożenia te generują ryzyka towarzyszące funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko istotnej zmiany politycznej w organach miasta

Radni - członkowie podstawowego organu stanowiącego Miasta - wybierani są w wyborach powszechnych przez wszystkich mieszkańców Miasta. Dlatego też na decyzje ekonomiczne oraz finansowe podejmowane przez jednostkę mogą wpływać czynniki polityczne i społeczne.

Ryzyko pogorszenia sytuacji samorządów na skutek zwiększenia ich zadań

Realizacja nowych zadań wiąże się ze zwiększonymi nakładami środków finansowych na bieżące funkcjonowanie. W ślad za nowymi zadaniami powinny być przekazywane środki na ich finansowanie. Jak pokazuje praktyka bardzo często wydatki na przekazywane zadania są niedoszacowane przez państwo. Przykładem jest wprowadzenie nowego systemu wynagradzania nauczycieli wynikającego ze znowelizowanej ustawy „Karta Nauczyciela”, które miało szczególny wpływ na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego w 2000 roku. Okazało się, iż zaplanowane w części oświatowej subwencji ogólnej środki na wdrożenie nowego systemu wynagradzania nauczycieli były niewystarczające w stosunku do faktycznych potrzeb wynikających ze znowelizowanej w 2000 roku ustawy „Karta Nauczyciela”. W efekcie jednostki podejmują się dofinansowania nowych zadań kosztem ograniczenia wydatków na inne dziedziny działalności lub też zaciągając dodatkowe zobowiązania.

Ryzyko instytucjonalne

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko niestabilności gospodarczej i politycznej

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostu inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody czerpane z podatków i opłat.

Ryzyko braku zakładanych źródeł finansowania

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi np. z funduszy pomocowych.

Ryzyko przeszacowania dochodów budżetu

Dochody Miasta w znacznej części pochodzą z udziału w podatkach państwowych, ściąganych przez państwową administrację podatkową oraz z podatków lokalnych, których górne limity ustalane są przez Ministra Finansów. Zmiany stawek podatkowych podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku dochodowego od osób fizycznych lub nieodpowiadające zmianie inflacji waloryzacje limitów w podatku od nieruchomości, stosowanie ulg bądź zwolnień w podatkach państwowych, prowadzić mogą do obniżenia realnego poziomu dochodów Miasta. Przygotowywanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach (np. co do wpływów z tytułu sprzedaży mienia). W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem deficytu budżetowego, co może doprowadzić do zaburzeń płynności.

W dniu 13 listopada 2003 roku została uchwalona nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2004. Ustawa ta zmieniła w sposób znaczący system dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko nadzwyczajnego zwiększenia wydatków budżetu

Jednostki tworzą rezerwy na nieprzewidziane w budżecie wydatki. Może się okazać, że wystąpi nieplanowany wzrost wydatków przekraczający poziom utworzonej rezerwy (np. związanych z klęską żywiołową). Wówczas pokrycie tych wydatków może nastąpić poprzez zmniejszenie innych wydatków lub też zwiększenie zadłużenia.

Ryzyko kursowe

Występuje w przypadku jednostek, które zaciągnęły zobowiązania indeksowane do walut obcych.

Ryzyko stóp procentowych

Obligacje i kredyty oprocentowane są według zmiennej stawki związanej z rentownością 52-tygodniowych bonów skarbowych lub według zmiennej stawki WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu każdego roku, jak i w poszczególnych latach.

Na ustalenie rentowności bonów skarbowych i wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego też samorząd powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi. Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu rentowności bonów skarbowych i WIBOR-u, i tym samym będzie wywierać wpływ na poziom obsługi zadłużenia.

Inne ryzyka związane są ze specyfiką konkretnej jednostki samorządu terytorialnego.

Podsumowujące zestawienie finansowe Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisz prezentuje tabela 28.

**Tabela 28. Zestawienie finansowe Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza
z podziałem na lata**

	nakłady w latach 2007-2013							
	razem	w tym w poszczególnych budżetach						
		2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
inwestycje w ramach PRL	230 323 058	19 115 836	47 273 502	74 646 436	77 864 071	3 141 071	4 141 071	4 141 071

Źródło: Opracowanie Inwest Consulting S.A. na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

**ROZDZIAŁ 9. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU
LOKALNEGO**

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planowania średniookresowego, który stanowi podstawę do wdrażania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Stanowi on bazę do:

- uwzględniania priorytetów miasta w strategii województwa, subregionu,
- aktualizowania planu zagospodarowania przestrzennego miasta,
- budowania programów sektorowych,
- finansowania przedsięwzięć i projektów z budżetów: państwa, władz regionalnych, ze źródeł pozabudżetowych,
- opracowywania programów i projektów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Każdy z projektów przyjętych w PRL przechodzi zwykle szereg faz rozwoju. Każdy wynika z poprzedniego etapu, jest jego naturalnym następstwem, a jednocześnie punktem wyjścia do kolejnego. Poniżej przedstawiono wszystkie etapy powstawania i przebiegu projektu ze zwróceniem szczególnej uwagi na system wdrażania.

9.1.ZDEFINIOWANIE PROJEKTU

Zdefiniowanie problemu jest punktem wyjścia każdego projektu. Główne zadanie na tym etapie polega na definiowaniu go i określeniu kilku alternatywnych rozwiązań. Najważniejsze zagadnienia, jakie powinno sobie przedstawić to:

Co chcemy osiągnąć?

- Jakich rezultatów końcowych się spodziewamy?
- W jaki sposób je osiągniemy?
- Jakie są założenia?
- Jakie widzimy rozwiązania alternatywne?
- Jaki będzie szacunkowy koszt projektu?
- Jakie będą źródła finansowania projektu?

Definiowanie projektu owocuje zwykle powstaniem krótkiego dokumentu, który w sposób ogólny ujmuje główne jego założenia i przedstawia tło zagadnienia.

9.2.PRZYGOTOWANIE PROJEKTU

Zakres prac podejmowanych w ramach przygotowania projektu, zależy w dużej mierze od jego złożoności i skali wielkości, jak również od potencjalnych źródeł finansowania. Procedury postępowania, jakie należy przyjąć, oraz wymagania często są dyktowane przez potencjalnego fundatora. Na tym etapie wyłania się zazwyczaj konkretne opracowanie. Będzie ono próbą odpowiedzi na pytania, jakie prawdopodobnie powstaną w momencie oceny projektu i dostarczy wymaganych informacji.

9.3. OCENA PROJEKTU

Przy małym projekcie jest to z reguły proste porównanie wyników przeprowadzenie projektu z założeniami spełnienia celów przyjętych w związku z powstałym problemem. Przy większych projektach, ocena będzie oznaczać szeroko zakrojone działania sprawdzające projekt od strony organizacyjnej, finansowej, instytucjonalnej czy skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych, jak to przyjęło się w przypadku projektów realizowanych w ramach PRL. Do podstawowych pytań pojawiających się na tym etapie wdrażania zaliczyć można:

- Czy projekt jest możliwy do wykonania?
- Czy doprowadzi do realizacji przyjętych celów?
- Czy przyczyni się do realizacji celów polityki państwowej lub regionalnej?

9.4. FINANSOWANIE/NEGOCJACJE DOTYCZĄCE PROJEKTU

Przy niedużych projektach oznacza to zatwierdzenie budżetu projektu, i jeśli to konieczne, takich elementów jak harmonogram realizacji, skład zespołów, itp. Przy większych projektach należy dopełnić złożonych procedur negocjacyjnych. Strony kontraktu biorą udział w negocjacjach, gdzie ustalane są szczegółowe wymogi wdrażania. Po osiągnięciu porozumienia do dokumentu dołącza się zobowiązania prawne. Następnie dokument zostaje przekazany do zatwierdzenia zarządowi instytucji finansującej. Dla wszystkich projektów ustala się również zasady monitoringu przebiegu i ewaluacji.

9.5. WDRAŻANIE I ŚLEDZENIE PROCESU WDRAŻANIA PROJEKTU

Postęp prac monitorowany jest w odniesieniu do zakładanych metod realizacji oraz harmonogramu wykonania. W ramach śledzenia realizacja projektu kontrolowana jest zarówno pod względem finansowym, jak i poza-finansowym – wykorzystania środków, efektywności działań i osiąganych rezultatów, oceny postępów w zakresie realizacji zakładanych celów projektu. O metodach wdrażania i przebiegu monitorowania należy myśleć już na etapie przygotowania projektu. Przy zarządzaniu projektem korzysta się z niektórych dokumentów sporządzonych w fazie przygotowania, np.: wykresów i harmonogramów wdrażania.

9.6. EWALUACJA PROJEKTU

Już na początku etapu przygotowania projektu należy zastanowić się nad metodą jego ewaluacji. Projekt jest zwykle oceniany z następującego punktu widzenia:

- Czy udało się zrealizować cele projektu?
- Czy zostały one zrealizowane właściwie i przy rozsądnym gospodarowaniu środkami?
- Co projekt pozostawi po sobie?

Ewaluację przeprowadza się w określonych fazach cyklu projektu. Często przed rozpoczęciem realizacji tzw. ewaluacja wyjściowa (prawdopodobnych osiągnięć). Następnie w połowie realizacji tzw. ewaluacja na półmetku, lub w innych ważnych fazach, oraz na zakończenie

wdrażania, czyli ewaluacja końcowa. Po upływie określonego czasu od zakończenia projektu, w celu ewaluacji skutków długofalowych przeprowadza się jeszcze „analizę skutków odległych”.

Ważnym celem ewaluacji jest przekazanie informacji zwrotnej samorządowi i innym jednostkom finansującym projekt. Ewaluacja często prowadzi do zdefiniowania nowych projektów. Za nadzór nad prawidłową realizacją poszczególnych działań projektu odpowiedzialna jest jednostka koordynująca wyznaczona w karcie projektowej. Do niej należy kontrola prawidłowości prac bieżących związanych z wdrażaniem projektu. W szczególności należy weryfikować:

- terminy realizacji etapów projektu,
- stronę finansową projektu,
- efektywność działań.

Do zadań wyznaczonej jednostki należy także wykonywanie działań organizacyjnych, jak np.: ogłaszanie przetargów, prowadzenie negocjacji i inne działania związane z realizacją poszczególnych komponentów projektu. Jednostka ta często sama proponuje zmiany w projekcie jako najlepiej zorientowana w jego przebiegu.

Władze miasta wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań.

Taki system wdrażania zapewnia kontrolę wdrażania oraz zgodność z obowiązującym prawem. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego określony zostanie dla każdego realizowanego zadania przez Prezydenta Miasta Kalisza.

**ROZDZIAŁ 10.SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY
I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO**

10.1.SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA KALISZA

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kalisza będzie monitorowany poprzez poddanie okresowej ocenie. Poszczególne Komisje Rady Miejskiej w Kaliszu i sama Rada będą oceniać PRL po przedłożeniu sprawozdania Prezydenta Miasta Kalisz, który poprzez pracę Zespołu Koordynacyjnego dokona przeglądu Planu Rozwoju Lokalnego.

Przegląd taki (w wypadku uznania tego za stosowne), będzie oznaczał aktualizację Planu zgodnie z aktualną sytuacją.

Aktualizacji podlegać będą wszystkie istotne elementy Planu:

- Wieloletni Plan Finansowy – poprzez aktualizację i dostosowanie do sytuacji bieżącej,
- Wieloletni Plan Rozwoju – poprzez uzupełnienie o nowe, zgłaszane projekty oraz ewentualną korektę kryteriów oceny zadań inwestycyjnych,
- Cały Plan Rozwoju Lokalnego zgodnie z potrzebami wyrażonymi przez Radę Miejską.

10.2. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań własnych miasta należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na terenie Kalisza. Przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Miejskiej. Kalisz inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek. Dodatkowo w pełni uspołeczniony proces informowania o realizacji Planem Rozwoju Lokalnego połączony z przyjmowaniem propozycji projektów inwestycyjnych od wszystkich zainteresowanych, przy tworzeniu aktualizacji Planu, tzn. od:

- o obywateli,
- o jednostek gospodarczych,
- o inwestorów prywatnych,
- o organizacji pozarządowych.

10.3.PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Mieszkańcy, Rady Osiedlowe, wydziały UM, jednostki organizacyjne, a także inne podmioty i organizacje wzięły udział w zgłaszaniu propozycji inwestycyjnych poprzez przygotowywany budżet i WPI. Podobne działania przewiduje się przy przeglądach i aktualizacjach Planu oraz tworzeniu kolejnych budżetów i WPI.

Po zakończeniu prac Plan Rozwoju Lokalnego jako dokument uchwalony przez Radę Miejską w Kaliszu zostanie (w zasadniczej części) opublikowany na oficjalnych stronach internetowych. Te działania winny zapewnić dostęp do informacji o działaniach w ramach Planu Rozwoju Lokalnego wszystkim mieszkańcom i instytucjom zainteresowanym zagadnieniem rozwoju miasta.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców i inwestorów. Polegać to będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych inwestycji Planu Rozwoju Lokalnego.

Dodatkowo instytucją odpowiedzialną za promocję projektów inwestycyjnych będzie miasto. Działania związane z tym zadaniem realizowane będą zgodnie z zasadami, zawartymi w Planie Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych”, który powstał na bazie Rozporządzenia Rady 1260/1999 oraz Rozporządzenia Komisji nr 1159/2000. Do środków promocji Projektu należeć będą:

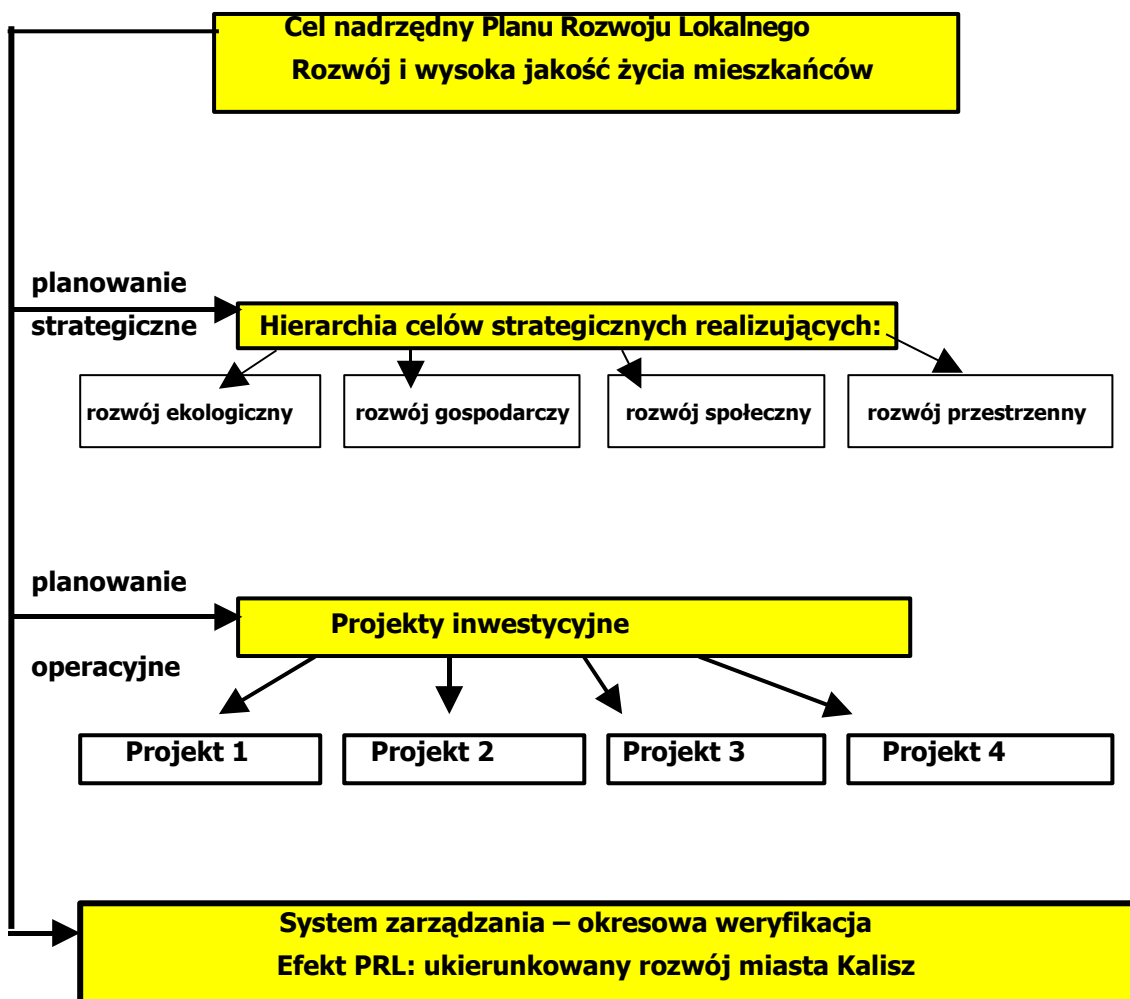
- tablice informacyjne w trakcie realizacji prac, zawierająca dane na temat ewentualnego dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej,
- tablice pamiątkowe po realizacji projektów, z informacją o współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
- umieszczanie logo Unii Europejskiej oraz ZPORR na wszystkich informacjach, dotyczących projektów (m.in. publikacje, ogłoszenia, materiały prasowe, strona internetowa) wraz z tekstem, wskazującym na współfinansowanie Projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

ROZDZIAŁ 11. PODSUMOWANIE

Należy pamiętać, że tworzenie Planu Rozwoju Lokalnego to proces decyzyjny prowadzący do najważniejszego zaplanowania inwestycji na miarę oczekiwań i potrzeb mieszkańców oraz możliwości finansowych miasta. Poniższy schemat podsumowuje proces konstruowania i realizacji PRL.

Schemat 1. Struktura procesu konstruowania i realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

PRL powoduje:

- systematyczność gromadzenia informacji,
- jednolitość dla wszystkich zainteresowanych,
- klarowność kryteriów oceny,
- powiązanie z możliwościami finansowymi,
- pełniejsze rozpoznanie potrzeb mieszkańców i lepsze ich zaspokajanie,
- zmniejszenie roli polityki przy wyborze inwestycji,
- radykalne zwiększenie szans na pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

PRL zawiera:

- listę zadań inwestycyjnych z zakresem rzeczowym i finansowym,
- terminy niezależne od kadencji,
- wielkość środków przeznaczonych na inwestycje.

**ROZDZIAŁ 12.ZAŁĄCZNIKI - PODSTAWY PRAWNE PRAC NAD
PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO
MIASTA KALISZA**

**ZARZĄDZENIE NR 170/2006 PREZYDENTA MIASTA KALISZA Z DNIA 19 KWIETNIA
2006 ROKU W SPRAWIE ZMIANY SKŁADU POWOŁANEGO ZESPOŁU
KOORDYNACYJNEGO DS. OPRACOWANIA PROJEKTU PLANU ROZWOJU LOKALNEGO**

**Zarządzenie Nr 170/2006
Prezydenta Miasta Kalisza
z dnia 19 kwietnia 2006 r.**

**w sprawie zmiany składu powołanego Zespołu Koordynacyjnego
ds. opracowania projektu Planu Rozwoju Lokalnego.**

Na podstawie § 11 ust. 5 i § 65 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Kaliszu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 468/2003 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 7 listopada 2003 r., w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego, zarządza się co następuje:

§ 1

Powołuje się Zespół Koordynacyjny ds. opracowania projektu Planu Rozwoju Lokalnego w następującym składzie:

1. Daniel Sztandera - Wiceprezydent Miasta Kalisza - Przewodniczący Zespołu
2. Sylwia Surowiak - Przewodnicząca Komisji Infrastruktury, Rozwoju i Integracji Europejskiej Rady Miejskiej Kalisza – Członek Zespołu
3. Piotr Szewczyk - Radny Rady Miejskiej Kalisza – Członek Zespołu
4. Ewa Maciaszek - Naczelnik Wydziału Środowiska, Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej – Członek Zespołu
5. Tomasz Sztandera - Naczelnik Wydziału Finansowego – Członek Zespołu
6. Stanisław Krakowski - Naczelnik Wydziału Edukacji – Członek Zespołu
7. Maria Łakomiak - Z-ca Naczelnika Wydziału Komunikacji i Ewidencji Działalności Gospodarczej – Członek Zespołu
8. Michał Marczak - Naczelnik Wydziału Geodezji i Kartografii – Członek Zespołu
9. Piotr Sukienniczak - Dyrektor Zarządu Dróg Miejskich – Członek Zespołu
10. Jerzy Migasiewicz - Inspektor w Wydziale Budownictwa, Urbanistyki i Architektury – Członek Zespołu
11. Janusz Sibiński - Z-ca Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych i Mieszkaniowych – Członek Zespołu
12. Agnieszka Morawska-Keler - Główny Specjalista ds. funduszy europejskich – Członek Zespołu
13. Janusz Krygier - Z-ca Naczelnika Wydziału Rozbudowy Miasta i Inwestycji – Członek Zespołu – Koordynator prac Zespołu.

§ 2

Do zadań Zespołu, o którym mowa w § 1, należy współpraca z firmą INWEST CONSULTING S.A. przy opracowywaniu projektu Programu Rozwoju Lokalnego, a także skoordynowanie zapisów projektu z innymi dokumentami takimi jak: Strategią Rozwoju Kalisza, Programem Rewitalizacji, Programem Gospodarczym pn. Wieloletni Program Inwestycyjny itp.

§ 3

Traci moc Zarządzenie Nr 410/2004 Prezydenta Miasta Kalisza z 30 września 2004 r.

§ 4

Wykonanie zarządzenie powierza się Przewodniczącemu Zespołu Koordynacyjnego.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZYDENT
Miasta Kalisza
dr inż. Janusz Peçherz

**12.1. PISMO GWARDIANA DO PANA PREZYDENTA MIASTA KALISZA W SPRAWIE PLANU
RENOWACJI KOŚCIOŁA I KLASZTORU ZAKONU OO. FRANCISZKANÓW**

Kalisz, 1 marzec 2006 r.

KLASZTOR OO. FRANCISZKANÓW
ul. Sukiennicza 7, 62-800 KALISZ
tel. (0-62) 757 38 74, 757 23 37; NIP 618-18-66-538
P-040013997-89190000 59-1-972-25101

Do Pana Prezydenta
Janusza Pęcherza
ul. Rynek Główny
62-800 Kalisz

Wydział Rozbudowy Miasta Kalisza
Ul. Kościuszki 1
62-800 Kalisz

Wniosek

Klasztor OO. Franciszkanów w Kaliszu zwraca się z prośbą o umieszczenie zakresu prac, które planujemy wykonać w zespole kościelno – klasztornym w planie rozwoju lokalnego Miasta Kalisza. Jest to obiekt wyjątkowej wartości historycznej i kulturowej, związany z miastem Kaliszem od 750 lat.

Planowany zakres prac.

Budynek klasztorny:

- Remont dachu
- Odwilgocenie ścian i tynki renowacyjne
- Renowacja tynków elewacji z wymianą okien
- Renowacja i modernizacja II piętra

Budynek Kościoła:

- Wymiana pokrycia dachu nad dzwonnica i kaplicą
- Wymiana instalacji elektrycznej, montaż instalacji p-poz. i instalacji antywłamaniowej
- Wymiana okien stalowych i docieplenie sklepień
- Renowacja wnętrza z odwilgoceniem ścian i malowaniem
- Renowacja elewacji ceglanych i tynkowanych
- Wymiana nawierzchni placu przykościelnego.

Całkowity kosztorys w/w prac wynosi 5 051 981,59 PLN.

URZĄD MIEJSKI w Kaliszu
WYDZIAŁ ROZBUDOWY MIASTA I INWESTYCJI

Wpł.
dnia 2006 -03- 0 2

L.dz. 310 Podpis *[Signature]*

2006103100835

Z wyrazami szacunku

[Signature]
O. Andrzej Zawadzki
Gwardian

URZĄD MIEJSKI w KALISZU
SEKRETARIAT WICEPREZYDENTA

D
N
I
A
2006 -03- 0 2

L. dz. Ilość zar. ....

podpis *[Signature]*